

ELŐFIZETÉS

KELLYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hatosos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 fillér.

Nyomtatási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Péntek, november 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az iparpártolás.
A képviselőház ülése.
Elhunyt tanügyi író.
A felfüggesztett esperes.
A végrehajtó büne.
Papp Bélát felakasztották.
Öngyilkos pénzügyigazgató.
Vasúti bejárás.
Általános magyar könyvkiállítás.
Tárcza: A No. 123. Írta: Kormos Sándor.
Regény-Csarnok: A kételkedő ember. Írta: Grollier Balduin

Az iparpártolás.

Arad, november 22.

Többször rámutattunk arra, hogy iparunk felvirágoztatásának csak egyetlen módja van, az, hogy vállvetett közreműködéssel teremtsük meg az életerős, versenyképes magyar ipart. Nem frázis kell ide és zászlólobogtatás, hanem fáradságos tanulás és munka. Nem pártolni, hanem csinálni kell a honi ipart.

Ez a dusan jövedelmező, de nálunk merőben elhanyagolt életpálya nem szárnyaló jelszavakat és jótékonykodó adománymorzsákat vár a nemzet intelligenciájától, mert az efféle segélyezéssel nem jut előbbre; hanem várja azt, hogy az intelligencia, szakítva ostoba és káros előítéletekkel, vigye fiait és vagyonát az ipari pályára. Azoktól pedig, a kik ezen a pályán vannak, feltétlenül megköveteli, hogy legelső sorban önmagukon segítsenek

és az önmaguk képességeit, munkacerejét fejlesszék olyan fokra, hogy aztán a külső támogatás ne mint jótékonyági áldozat, hanem mint megérdemelt munkadíj jutalmazza fáradozásukat.

Nincs a világon prózaibb, ridegebb dolog, mint az életszükséglet. Ennek nincs fogékonyasága semmiféle hevületek, szép frázisok iránt. Mert ha arról van szó, hogy beszerezsem életszükségleteimet: élelmezésem, ruházódásom, lakásom, szórakozásom stb. tárgyait, eszközeit — semmi egyébvel nem vetek számot, mint igényeimmel és anyagi képességeimmel. A mi jobb és olcsóbb, azt fogom bevásárolni. Sem izlésem, sem kényelmem, legkevésbé pedig francziális érdekeim rovására nem fogok e tekintetben számbavehető áldozatot hozni. Ha mégis hozok, ez csak pillanatnyi lelkesedés szüleménye; csak szalmaláng, a mely ép oly hirtelen ellobog, a mily hirtelen felgyúlt. Aztán megint visszatérek a prózához: hol és hogyan elégíthetem ki szükségleteimet legjobban, legolcsóbban? Hogyha a hazai iparban megtalálom ezt a kielégítést, nem kell nekem ahoz semmi biztatás, buzdítás, hogy itt keressem; ha pedig nem találom, ha az itthoni szükséglet-beszerezés anyagi áldozatomban, kényelmetlenségemben kerül: nincs az a mozgalom, nincs az a hazafias lelkesítés, a mely engem tartósan hozzácsatolhatna a drágább és rosszabb honi forrásokhoz. Mert az is megélhetési kérdés, az is nemzetgazdasági érdek, hogy a

fogyasztó közönség mentől előnyösebben oszthassa be kiadásait, munkával szerzett jövedelmeit.

Akármenynyit beszélünk, buzdítunk, tisztán érzelmi téren maradván, egyetlen lépéssel se fogjuk előbbre vinni a hazai ipart. Nem a kívülről való és igen kétséges értékű „lelkes támogatás”, hanem a belülről való hatalmas erő kifejtés útján kell kiküzdőnk iparunk boldogulásának szilárd biztosítékait.

Egyre panaszkodunk a nemzet zömét képező középosztály pusztulása fölött; és nincs elég irnoki, végrehajtói s több efféle állás az országban, hogy elhelyezést nyerhessenek azokban az elpusztult vagyону, jeles nevű apák lézengő fiai. Szegénység útjára került főúri családok sarjadékai büszke tétlenséggel beburkolóznak egykori jólétük rongyaiba és inkább elzülkenek, semmint munkához lássanak. — Cifra nyomorúságban sanyalódó hivatalnokok, kisbirtokosok, sőt még kereskedők, iparosok is minden lehető erőlködéssel, protekció-hajhászattal abban fáradoznak, hogy fiaikból „urat” csináljanak és akármiféle „hivatalt” szerezzenek a számukra. Istentől elrugaszkodott, rossz gyerek legyen az, aki fölött az „uri” szülők azt az ítéletet mondják ki, hogy elcsappják kereskedő- vagy iparos-inasnak.

Még az alsóbb osztályokból is úgy kerül a legtöbb gyermek a kereskedői vagy iparos pályára, hogy a szülőknek „nincs pénze az iskoláztatás folytatására.” Es

TÁRCZA.

A No. 123.

Írta: Kormos Sándor.

I.

A profosz reggel az őrségre kirendelt szakaszvezetővel a rendes rabszámlálást végezte s miután mindent rendben talált, — odaszólt hozzá:

— Ma ismét új vendég érkezik, Boszniából kapunk egy kis kadétot husz évre.
— Szegény fiú! — Mit csinált?
— Semmit, csak nagyon szerelmes volt s most ide küldték, hogy egy kicsit lehűtse magát.

Beszélgetésüknek a térparancsnok megérkezése vetett véget, ki a reggeli rapportot jött megtartani.

A közös hálótermek ajtait egyenkint felnyitották a kulcsárok, egymásután léptek ki a kazamata dohos levegőjétől megviselt sápadt arcú fegyenczek.

Szó nélkül sorakoztak. A törzsfoglyár az előállottak számát jelenti, mire az őrnagy-térparancsnok egyesek kérését, vagy panaszát hallgatja meg.

Az egyik mosdószappant kér. Nem adják meg, van az udvaron elég homok. Tavaly egy fegyencz kapott és sokáig nem jöttek rá, miért beteg az folyton. Végre valamelyik társ elárulta, hogyha lusta s nem akar dolgozni,

egy-egy darab szappant nyel s rögtön „marodi” lesz tőle.

A másik nadrágsziját kér. Nem kap, mert azzal felakaszthatja magát.

Igy tagadja meg az őrnagy egyik kérését a másik után, végül kihirdeti a fegyelmi büntetéseket, hat óra vasat, magánzárkát az előző nap vétkeinek.

Rövid idő alatt üres az udvar s a műhelyekbe vonulnak vissza a rácsok szomorú lakói.

Hárman közülök az irodába mennek. Délcegz testtartásukat még nem törte meg a rabélet s már maga az is, hogy írásbeli munkákat végeznek, gyaníttatni engedi, hogy valami urból lett fegyenczek. Alighanem arany kardbojtot viseltek a jobb időkben.

Ők képezik a rabok közt az arisztokracziát, a többiekkel nem társalognak. Mig azok néha bánatukat felejtendő nótázásba is fognak, addig a három „kanczlájista” — mint őket a szobatársak nevezték — félre húzódik egy sarokba s építi a légvárakat arra az időre, mikor megint szabadok lesznek.

A három közül megéri-e azt az időt valamelyik, arra nem gondoltak.

Alig telepedtek le a profosz irodába asztalaik mellé, négy narancssárga hajtokás, szuronyos katoná között közlegényi ruhában lévő elítéltet hoztak be.

Az érkezettét végignézi az öreg törzsfoglyár s az iratok átvétele után megkezdődik az új adjusztálás.

Szürke daróc-ruha váltja fel a kék egyenruhát, sárga színű nyakraváló a feketét, ez jelzi, hogy az illető legalább 15 évre van elítélve.

Az átöltözés után beiktatják a törzskönyvbébe:

Név: Catinella Viktor

Volt rangja: Cs. és kir. tisztihelyettes

Születési hely és év: Trieszt, 1878.

Elítélve: Husz év várfogság.

Sorszám: 123.

Ezután következett a legszomorubb aktusok egyike. Ősz hajú cigány-fegyencz lépett be, kezében fegyveres piszkos csészébe szappan habbal és borotvával. Ez volt megbízhatósága révén a fegyenczek borbélyja.

Az új rab leült, a cigány végighuzta bajuszán a szappanhabos ecsetet s utána két kis bajusz hullott le a földre, a melyet két könyccsepp követett.

Mily változást okozott az a két borotva húzás. Eltűnt vele az a merész, szinte kihívó tekintet, az a nappiritott arc, mintha egyszerre elsárgult volna. A szem alatti kék karikák, a melyet az álmatlanul eltöltött éjszakák okoztak, erősen kiélesedtek, szóval az a most férfiasodó üde arc, egyszerre egy szenvedő öreg ember vonásait mutatta.

A kettős számú közös nagy teremben jelölték ki az ágyát, hol a jobb viseletű rabok voltak. Oda került a „kanczlájisták” társaságába.

Midőn ebédidejére a második terembeliek bejöttek a műhelyekből, félíg kíváncsian, fé-

milyen keservesen panaszkodik a nyomorúságos helyzetü apa vagy anya, hogy *kénytelen* inasnak adni a fiút, mert teljességgel nincs módjában, hogy „urra” nevelje.

Tehát a nemzet minden rétegében töméntelen még azoknak a száma, akik *ultima ráció*-nak tekintik, hogy csemetéiket kereskedői vagy éppen iparos pályára adják. Es ilyen körülmények között milyen mesészerű távolságban vagyunk még annak a felismerésétől, hogy ez a két pálya a legjobb, a legnemesebb, a leghasznosabb és a legtöbb tiszteletreméltó azok között, amiket fiainknak a saját és a haza boldogulása érdekében egyáltalán adhatunk!

Mihelyt Magyarországon is akadnak főurak, akik a kártyaasztaltól és a lóversenyterrről a kereskedői irodákba és az ipari műhelyekbe viszik a tőküket; mihelyt a középosztály abban keresi régi dicsőségének ujravirulását, hogy fiainak az irthoki penna helyett a vagyon- és tekintélyviszasszerző gyalut és kalapácsot adja a kezébe; mihelyt a „nagyaságos” hivatalnok urak megengedik, hogy urfiaik a kereskedői és ipari téren „tekintetes” gazdag emberekké lehessenek; mihelyt a nemzet többségét áthatja az a tudat, hogy nincs előkelőbb *nemesség*, mint az, amelyet a *munka* ad és nincs az egyén érvényesülésének, a haza felvirágzásának helyesebb, szebb, biztosabb módja, mint átvinni a magyarság legjobb erőit a kereskedelem és az ipar elhanyagolt téreire; mihelyt Széchenyi István grófot nem zengzeties frázisokban magasztaljuk „legnagyobb” magyarnak, — hanem tettekkel valljuk követendő magyarnak: mindjárt meg lesz oldva a hazai kereskedelem és ipar föllendítésének nagy kérdése.

Egyetlenegy ilyen nemzedék elég ahhoz, hogy aztán ne fájjon többé a magyar embernek a feje ettől a súlyos kérdéstől. De száz nemzedék is jöhet és még se meggyünk semmire, ha csupán a frázisoknál maradunk és vezérczikkével, szónoklatokkal, versekkel, kegyes protegálással akarjuk megmozgatni a kereskedelmi és ipari

munka heverő eszközeit, amelyek bizony csak akkor fognak kimozdulni a helyükből, ha a kezünkbe vesszük és megteremtjük mi magunk velük a honi ipart!

(—)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 22.

A Sándor-utcai Ház összes termei elváltak foglalva ma — ülés előtt. Bizottsági termekben, étteremben, olvasóban, miniszteri szobában, mindenütt alakultak a bizottságok, osztályok, megválasztva elnököket, jegyzőjüket.

Maga az ülés csak tizenegy óra tájban kezdődött.

Perczel Dezső elnök a megnyitás után bemutatja a főrendiházban tárgyalt ügyekről szóló átiratokat. Beterjeszti a megtörtént osztály- és bizottság alakulásokról szóló jelentéseket. A horvát tegnikoláris bizottság elnöke Tisza Kálmán lett gróf Csáky Albin helyébe. Következik a napirend:

Az öntöző csatornák.

Fischer Sándor előadó behatóan ösmerteti a közérdekű öntöző-csatornákról szóló törvényjavaslatot s azt elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Komjáthy Béla: A függetlenségi párt már évek óta sürgeti az ország csatorna-hálózatának kiegészítését. Az öntözőcsatornák készítésének eszméje is e pártból indult kis a szülő előre kijelenti, hogy pártja minden áldozat megadására hajlandó ez eszme megvalósítása érdekében. De a párt először a folyók szabályozását, a vízi utak megteremtését tartja szükségesnek, csak ennek megtörténte után lehet a vizierőnek gazdasági és ipari célokra kellő módon való alkalmazását elérni. A népet még annyira nyomják a vicinálisok és ármentesítések terhei, hogy retteg minden efféle ujtástól. Olyannyira, hogy félni kell tőle, hogy a törvény életbeléptetése ellen a nép alsóbb köreiben ellenáramlat fog keletkezni. Kéri a minisztert, vegye le a javaslatot a napirendről s tárgyalassa a javaslatot akkor, ha majd a vízi ügyek egészének szabályozásáról szóló tervezettel jön a kereskedelmi miniszter. (Tetszés a baloldalon).

Gróf Zichy Jenő: Helyesli Komjáthy beszédét és csatlakozik az abban foglalt kéréshez. Ha ezeket az apró csatornákat megcsinálják, ez elfogja venni a kedvet a nagy vízszabályozási munkák végrehajtásától. Ennek tervét gyönyörűen mutatta be a kereskedelmi miniszter. Ezt

a tervet terjeszszék törvényjavaslatban a Ház elé, s ebben oldják meg az öntözőcsatornák ügyét is. Így külön nem sok hasznunk lesz belőle. (Helyeslés balfelől).

Hieronymi Károly: Nagyon kéri, hogy a Ház az előtte szólók halasztási javaslatát el ne fogadja. Nem lehet a priori követelni, hogy a csatornák a kereskedelmi, hajózási és öntözési célú egyaránt szolgálják, mert akkor se hajózásra, se öntözésre nem lesz jó az a csatorna. Részletesen bemutatja, mennyire ellenkeznek érdekeink a hajózási és az öntöző csatornák létesítése terén. Komjáthy egy általános tévedésbe esett, mikor az ártéri birtokosok káraitól szólt. Ne azt kutassuk, hogy a mostani birtokosok nincsenek megelégedve a helyzettel, hiszen ma általános a panasz; de azt kell venni, hogy egy-egy ártéri hold, melyet ma 250 frtért vesznek meg, az ármentesítés előtt 30 frtot ért. Tessék azokat megkérdezni, akik megtartották az ártéri birtokaikat, pl. a csanádi püspököt. Magyarország eddig minden kiállításán legnagyobb sikereit a vízipolitikai kiállításával érte el, e téren való eredményeinkkel meg lehetünk elégedve. Azt csak nem kívánhatja Komjáthy, hogy a csatornákat az állam építse, ezt a szülő maga sem tarthatná helyesnek. Nincs erre több mód, mint a javaslatban kontemplált mód. Komjáthy nagyon kicsinyli az ármentesítő társulatok működését, pedig éppen a függetlenségi pártnak nem szabad ez autonóm társulatok ellen, melyek jelesen működnek, beszélnie.

Komjáthy Béla: Nem szóltam ellenük!

Hieronymi Károly: Czáfolja azt az állítást, hogy a javaslatból csak a nagybirtokosnak lesz haszna. Nem járul a halasztó kéréshez, hanem melegen ajánlja a javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés.)

Komjáthy Béla szavait magyarázza. Nem szólt az autonóm társulatok ellen.

Az elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti. Szünet után

Molnár Jenő: Nem fogadja el a javaslatot. A kormány folyton terheli adóval a népet, mért ad most egy osztály javára többet 100000 koronánál? Hiszen ennyivel még egy magánember sem foghat üzletet. (Helyeslés.)

Lázár György: A javaslatot elfogadja, kivált azért, mert az Alföld érdekeit tartja szem előtt. Sürgetően szól a Duna-Tisza csatorna építésének kérdéséről. Általánosságban megszavazza a javaslatot. (Helyeslés.)

Papp Elek kéri beszédének holnapra halasztását. (Helyeslés.)

A zugligeti katasztrófa.

Hegedüs Sándor miniszter: Olay és Major interpellációjára együttesen felel a belügyminiszter nevében is. Az ügyészség a katasztró-

lig szemtelenül vizsgálták meg az új szobátársat.

Az ő délutánja ma még szabad volt, ha ugyan szabadnak lehet nevezni azt a körülményt, hogy még nem osztották be a műhelybe.

Midőn a többiek ismét távoztak, ágyára vetette magát. Az ablak alatt fel- és alá járó ór időnkint megállt s szomorúan hallgatta azt az el-el csukló zokogást, mely a No. 123-as ágy felől kihallatszott.

Sirt, siratott valamit, siratott valakit...

Husz év, majdnem annyi, mint a mennyit eddig élt. Szemei előtt elvonult az elmúlt idő. Maga előtt látta azt a kort, midőn még abban a sok nyelvű nagy városban végig mentek, kéz-kézbe téve, a kis Peppával a „Giardino publico”-ba, hol az örökzöld fák árnyékába kergetődztek, míg csak a nagy Adria felől mind erősebben fújó hideg szél az alkony közeledtét nem jelezte s kísérijükkel haza nem indultak.

Midőn, mint a bécsujhelyi kadetiskola növendéke hazajött a szünidőre, a kis Pepa már serdülő leányka volt. Minden vakáció végén midőn az elválás órája ütött, újból és újból örök hűséget esküdtek egymásnak, azzal a gyermekes-naivitással, melylyel abban a korban az ábrándos gyermek szívek telve vannak.

Majd kikerült a kadetiskolából s egyik Boszniában állomásozó ezredhez lett beosztva. Főlebbvalói rövid idő alatt megszerették,

miután kellő érettséggel birt hivatását betölteni, nem volt oly léha, mint sok kadét, sőt talán túl komoly.

Csak a szíve, az féktelenkedett. Nem tudta feledni gyermekkori barátnéját, a kis Peppát.

Hogy elábrándozott a szép estéken s visszavágyott a fonséges Adria mellé, a citrom- és narancsfákkal beültetett ligetbe, ő hozzá.

II.

Összerezzen. Éles hangú csengetyű jelezte, hogy a munkának vége. A rabok seregétől tódultak be a műhelyből.

A három irodás is bejött s csakhamar összebarátkozott a No. 123-al.

Most már négyen voltak az uri fegyenczek.

Egy falóczát töltek a kazánáta legtávolibb ablakához, így némileg védve voltak a többiek zajongásától. Bizalmas beszélgetésbe elegyedtek.

Mi lett volna beszélgetésük fonala, mi érdekelte volna őket, mint az új rabtárs elítélésének oka. Elmondta a történetet:

Gyermek korom óta imádtam egy leányt, ébren, álmomban, mindig csak azon gondolkodtam hogy idővel nőmmé teszem. Ő is, én is Olaszországból bevándorolt szülők gyermekei vagyunk. Triesztben szüleink egymás mellett laktak.

Utoljára akkor láttam, midőn a kadetiskolából kikerültem s bucsuzni voltam otthon.

Ezredemmel Boszniába kerültem s már majdnem egy éve voltam ott, midőn kapitányom tudunkra adta hogy pár heti szabadságra Triesztbe megy rokonaihoz. Homályosan, sejtetni engedte, hogy házasság céljából.

Alig volt oda nyolcz napig, eljegyzési kártyát kaptunk a következő tartalommal:

„Zachoni Peppa és Wintternetz Rudolf cs. és k. kapitány jegyesek.”

A lakodalom négy hét alatt megtörtént s századparancsnokom már mint nős ember tért haza szabadságáról.

E pár hét feldulta egész lényemet s hogy micsoda lelki szenvedésen menten keresztül, midőn az új pár megérkezett, azt elmondani nem tudom.

Midőn az első vizitet tettem náluk, zavarát alig tudta Peppa palástolni, de úgy tettük magunkat, mintha nem ismernők egymást. Azt tudta, hogy én is Boszniában vagyok, de hogy férjével egy ezredben, azt nem gondolta.

Nap-nap után kerestem az alkalmat, hogy vele négy szem közt beszélhessek.

Végre egy kaszinó-estélyen az első nőt gyest vele táncolhattam. Szemére veletlen hűtlenségét s azt hogy oly hamar feledni tudott.

Vigasztalni igyekezett. Azt mondá, hogy még gyermek vagyok, a míg én házasodhattnak volna, addig nem várhatott, aztán hogy szegény leány volt s nekem soha sem lett volna meg

fáról minden irányban kiterjedő vizsgálatot indított; konstatálta, hogy egyéni felelősség senkit se terhel. Tekintetben tényleg azokat a hibákat találták, amiket az interpellálók említettek, t. i. a hely lejtősségét. Ez onnan van, mert eredetileg az a hely végállomásnak nem volt tervezve. A szülő intézkedett e hibák kijavításáról. A kocsiiban nem volt hiba, a szakértők egybehangzó nyilatkozata szerint fékezője, áramkapcsolója egész jól fungált. De a forgalom biztossága kedvéért van szükség intézkedésre. Aznap a személyforgalom, a közuton majdnem háromakkora volt, mint rendesen. Ennyi kocsiról és emberről teljesen kielégítően gondoskodni nem lehetett. A kocsik túlsúlyossága és megrohanása ellen történnek intézkedések. Kéri a válasz tudomásvételét.

TÁVIRATOK.

A kínai háború.

London, nov. 22. A *Times*-nak jelentik New-Yorkból tegnapi kelettel: Washingtonban határozottan ellentmondanak Bülow gróf amaz állításának, hogy a hatalmaságok egyetértének a Kínával szemben támasztandó követelésekre.

A *New-York Times* a következő táviratot közli: Az Egyesült-Államok kormányza határozottan ellenzi azt a követelést, hogy Kína legelső emberei lefejeztessenek és határozottan állást foglal az ellen is, hogy a Csili partvidéken lévő erődöket lerombolják. A kormány utasította Conger követet, hogy ezeket a követeléseket elnevezze. Néhány nappal ezelőtt még azt írta a nevezett lap, hogy Congernek megengedik, hogy a maga belátása szerint cselekedjék. Az egyre több költséget okozó expedíciókra vonatkozólag ezt mondja a távirat: A külügyminisztérium hivatalnokai úgy vélekednek, hogy ezeknek a vállalkozásoknak csak az a céljuk, hogy a Kínától követelendő kártérítési összeget óriási összegre fokozzák.

A *Daily Telegraph* jelenti Washingtonból tegnapi kelettel: Mac Kinley elnök és tanácsosai annak a lehetőségén tanakodnak, hogy az Egyesült-Államok Kína fölosztása esetén kénytelenek lehetnének kereskedelmi kikötőt szerezni Kínában. Az elnök kijelentette egy ember előtt, a kinek Kelet-Ázsiában üzleti érdekei vannak,

hogy ez az eset akkor következne be, ha valóban Kína fölosztására kerülne a dolog.

Elhunyt tanügyi író.

(Györgyössy Rudolf halála.)

Arad, november 22.

Aradváros tanítói karának halottja van. Kidőlt a régi gárdának egy oszlopa, mely három évtizedet meghaladó időn át számot tevő tényezője, lelkes bajnoka volt Aradváros népoktatásügyének.

Györgyössy Rudolf, a mindig vig humoru, eleven temperamentumu s mindenki iránt melegen érző tanítóban kartársai nemcsak a becsületes, jó kollegát, hanem a nemesszívű, igaz barátot veszítették el.

Könyezve, szomorodott szívvél állják körül ravatalát, mely magába zárja annak a férfiúnak tetemét, ki életében sokat küzdött a népoktatásügy felvirágoztatása, az iskolának függetlenítése s a tanítóság anyagi és erkölcsi érdekének megvédése, emelése érdekében.

Lankadást nem ismerő buzgalommal dolgozott a magyarországi tanítók szövetségének megteremtése ügyében, mely ha nem is egészen az ő koncepcziója szerint, de mégis létrejött az *Országos Bizottság* címén s működése máris szép sikert ért el.

Az *Aradvidéki Tanító-egylet* megteremtésében tevékeny részt vett s annak keretében fejtette ki a legnagyobb tevékenységet.

Az egyesület által kiadott *Évkönyveknek*, az *Általános Tanügyi Közlönynek*, a *Magyarországi Tanítók Névtárá*-nak s majd később a saját kiadásában megjelent *Józi és Erzsike* című ifjúsági lapnak volt szerkesztője. A tanügyi irodalom terén bő termékenységet fejtett ki. Tárcaí, előszelése, tanügyi vezércikkelyei élvezetesebbek, művelő hatásuk voltak. *Lonkay, Márki, Bárány* tanügyi- és gyermek-lapjában „költeményeket”, *Májer István* képes néplapjában tájrajzokat, népszokásokat és népköltészeti tanulmányokat írt.

Nevezetesebb tanügyi cikkelyei közül „A lélektan szerepéről a tanító működésében”, az „Erkölcstan”-ról keltettek méltó feltűnést a 70-es években; későbbi munkásságának termékei közül „A népirodalom és kivitele”, „Az elemi iskola és a gyakorlat”, „Cél és ered-

mény”, „Gondolkozások”, „Vallási kihágások”, „Rémképek”, „Polgári iskoláink” című dolgozataival ért el szép sikert és elismerést.

Ezekon kívül állandó munkatársa volt a „Nefelejts” és „Vasárnapi Ujság” szépirodalmi lapoknak.

A legnagyobb lelkesedést és fogékonyságot tanusította minden iránt, a miben szépet, jót és nemeset fedezett fel.

Költői vénájának legszebb terméke az „*Aradi Búbanatok*” cím alatt megjelent szebb-nél-szebb költemények gyűjteménye.

Hadat izent a ponyvairodalomnak s annak kiirtása céljából szerkesztette a Népirodalmi füzeteket *Piros Pista* írói név alatt. Ezek a füzetek több ezer példányban terjedtek az országhoz.

Györgyössy 1843. január 6-án született Nagyváradon. A gimnázium 7-ik osztályának elvégzése után lépett át a tanítóképzőbe, melynek elvégzése után Gyulán tanítószkodott.

1868. évben választott meg Aradra, hol az ugynevezett előkészítő osztály vezetésével lett megbízva. S midőn a nagy filantrop, br. *Eötvös József*, a népoktatásügy ujjaferemtője a községi iskolák ezméjét diadalra segítette, törvénybe iktatta, Aradváros közönsége a modern iskolák létesítését mondta ki, iskoláit községi jellegűvé tette, Györgyössy Rudolf másikat három, még életben levő (*Simay, Millig, Záray*) társával a Kossuth-utcai községi elemi fiúiskolához osztatott be, együtt alapították meg az aradi községi iskolák jó hírét.

Midőn a templom-utcai elemi fiúiskolának első igazgatója, bold. emlékü *Somogyi József*, elhalálozott, ezen intézetnek ő lett az igazgatója, de csak rövid ideig, mivel onnan az újtelepi, majd később a kapa-utcai községi leányiskolához helyeztetett igazgató-tanítói minőségben, mely alól pár évi működés után, saját kérelmére felmentve, mint osztálytanító végzte kötelességét 1900. év január 1-ig, a mikor is Aradváros iskolaszékének előterjesztésére a törvényhatósági bizottság nyugalomba helyezte.

Erős függetlenségi elvű politikus volt. Polgártársai bizalma folytán tagja volt a 80-as években a városi törvényhatósági bizottságnak, valamint két cikluson át az iskolaszéknek.

Kedves, megnyerő modora, jóízű humora miatt még ellenségei sem tudtak reá haragudni,

szükséges kauczióm, míg kapitányomnak meg volt.

Nem használt a vigasztalás. Ugy éreztem, hogy jobban szeretem, mint valaha.

A négyes véget ért; tovább nem folytathatta a beszédet, de másnap délután 5 órára magához hívott. Tudta, hogy férje ez nap szolgálatban lesz s délután a külső őrségeket vizsgálja.

A boldogság mámorában usztam, midőn másnap benyitottam hozzá.

Egyszerű, de izléses pongyolában volt. Pár pillanatig nem tudtam szóhoz jutni.

Ő törte meg a csendet:

— Maga kérni fogja áthelyeztetését, érte? Erre nem voltam elkészülve. Rózsás álmodkat szőttem, hogy ő nyakamba fog borulni s arról a szerelemről, boldogságról fogunk csevegni, melyet annak idején egymásnak fogadtunk.

Szívem összeszorult, ajkamra nem jött szó, csak könnyeim hulltak.

Vigasztalni kezdett ugyanazokkal az érvekkel, a melyekkel a kaszinó-estélyen.

Nem hallottam semmit, a fájdalomtól le roskadtam egy székre. Hozzám lépett s mint egy anya, ki gyermekét akarja vigasztalni, átölelt s homlokra csókolt.

Átölelve tartott s ebben a perczen, mint a színházban szokás végszóra, a szobába lépett a kapitányom.

A vér elállt ereinkben, halálsápadtan álltunk mind hárman.

A férj kardjához kapott, azt félig kirántva ismétviszsa bocsájtotta a hüvelybe. Nekem kezével ajtót mutatott s csak annyit szolt:

— Várjon a kapuban.

Hogy mitörtént odabent, nem tudom, csak midőn az ajtó nyílt, hallottam egy szivetrázó sikolyt, majd egy tompa zuhanást. A kapitány pedig rekedten kiáltott a cselédekre hogy neje rosszul lett, menjenek be felloccsolni.

A kapu aljában karonfogott a kapitány s szó nélkül az ezred vívó termébe vonszolt. Ott egy élesre fent lovassági vívó-kardot vett a kezébe egyet pedig a következő szavakkal adott át nekem:

— Nem akarom, hogy tisztársaim megtudják gyalázatomat. Segédek és orvos nélkül fogunk megvívni, egyikünknek itt kell maradnia.

Válaszolni akartam, védeni Peppát, hogy ő ártatlan, de nem volt reá érkezésem. A kapitány dühösen toppantott lábával s megkezdődött a legborzasztóbb élet-halál harc.

Eleinte csak védtem magam, nem akartam vágni s már több kisebb sebből véreztem. Ekkor Peppa jutott eszembe, az a keserves élet, melyet ez ember mellett ő neki majd át kell élni, ha ez élve marad. En akartam csak birni, csak én.

Megszállott a démon, jobban kezdtem vigyázni a vágásokra s midőn egyik pillanatban a kapitány fejét védtelenül hagyta, egy ember fölötti hatalmas vágással olyat sujtottam rá, hogy a koponyája ketté repedt.

Megrettenve kiszaladtam, segítségért kiáltottam. Csakhamar összeszaladtak s a kapitányt hordágyra fektetve lakására szállították. Mig odaértek, kiszenvedett, a nélkül, hogy magához tért volna.

Az ezredesnek rögtön jelentést tettem a segédek nélkül: párbajról s annak szomorú kimeneteléről. Azonnal ideiglenes vizsgálati fogszába helyeztek.

A temetés után a hadbírószág elé állítottak. Az előzményeket melyek a párbajt okozták, elhallgattam. Nem akartam, hogy Peppához még csak árnya is férjen a gyanunak.

Ő azonban a hadbírószág előtt elmondta az előzményeket is.

Veszttemre, mert így mind mélyebb gyökere tvert a gyanu, hogy én a kanitányt félelmemben orozva meggyilkoltam. A bírák nem voltak tisztában az ügygyel Halálra nem mertek ítélni még sem, de felmenteni sem.

Husz évi várfogságot kaptam.

III.

„Zum Gebet!” — hangzik a fővartárhoz kirendelt őrség-parancsnok vezényszava és hármas dobpergés jelzi az imát.

Kilencz óra van. A börtön előtt járó ór bekiált, hogy feküdjének le a fegyenczek.

Rövid idő múlva csendes a nagy szoba. Az alvók szaggatott lélekzése s az ór egyhangú kopogása zavarja csak az éj csendjét. A N° 123 néha keservesen felzokog.

mert a személyes kultuszt gyűlölte, soha senkinek nem ártott, senki iránt gyűlöletet nem érzett. Minden cselekedetét a közjónak előmozdítására irányította s egyedül annak akart használni.

Már nyugdíjba vonulása előtti években sokat betegeskedett. S igazán bámulatos, hogy az amugy gyenge szervezetű test mily sokáig ellentállt a gyilkos kórnak, mely végre is győzedelmeskedve, sirba vitte.

Szenvedései tehát véget értek. Megszűnt dobogni az a szív, mely életében csak a szép és jóért hevült. Kihullt kezéből a toll, mely nevét országszerte ismertté tette, s mely a tanítói névnek tiszteletet és becsületet szerzett.

Pihend sirálmodat, békén elszenderült. Legyen könnyű neked a föld, mely hantjával eltakar. A kartársi szeretet kísért örök nyugalomra. Viraszkon a béke angyala poraid felett!

Csik János.

Györgyössi Rudolf haláláról a következő gyászjelentést vetjük:

Alólirottak fájdalomtelt szívvél tudatják, forrón szeretett férj, illetőleg édesatyjuk és rokon, Györgyössi Rudolf nyug. tanítónak folyó évi november hó 21-én éjjeli 11 órakor, életének 58-ik és boldog házasságának 2-ik évében, hosszas szenvedés következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei folyó hó 23-án délután 3 órakor fognak Ujterem-utca 29. számú házból az ev. ref. egyház szertartásai szerint a felső temetőben levő sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Áldás és béke lengjen a drága halott porai felett! Arad, 1900. évi november hó 22. Györgyössi Rudolfné szül. Kratzer Róza neje. Györgyössi Iván, Györgyössi Ilona, férj. ifj. Cziffra Jánosné, Györgyössi Ödön, Györgyössi Erzsébet, gyermekei, ifj. Cziffra János veje.

Az Aradvidéki Tanítóegyesület, melynek a megboldogult hosszabb ideig elnöke volt, a következő gyászjelentést adta ki:

Az „Aradvidéki Tanítóegyesület”-et nagy veszteség érte. A magyar népoktatásügynek egyik legkiválóbb tehetségű apostola és irányítója: egyesületünknek annyi dicsőséget szerzett, egykoron büszkesége: Györgyössi Rudolf, Aradváros ny. községi tanítója, az „Aradvidéki Tanítóegyesület” volt elnöke és tb. tagja f. évi november hó 21-én este 11 órakor életének 58-ik évében, az örök béke és nyugalom honába megpihenni tért. Fáradt és immár összetört testét f. hó 23-án délután 3 órakor — Ujterem-utca 29. számú házból — kísérik a csendes pihenés helyéhez. Szeretnek Istene! Add meg felejthetetlen Kartársunknak kincsekben gazdag, de sokat szenvedett lelkének az örök világosságot! Arad, 1900. november hó 22-én. Az „Aradvidéki Tanítóegyesület” Elnöksége.

A felfüggesztett esperes.

— Adatok hivatalos helyről. —

Arad, november 22.

Boksán Mózes, a felfüggesztett román esperes ügyében írt mai cikkünk érthető izgalmat okozott az aradi püspöki aulában. Főleg az keltett visszatetszést — és ezt szívesen konstatáljuk — hogy kétségbevontuk bizonyos befolyásos román urak hazafiságát, és annak a véleményünknek adtunk kifejezést, hogy Boksán Mózes magyar érzülete miatt üldözték.

Kötelességünknek tartjuk külön említés tárgyává tenni, hogy Goldis József püspök önzetlenségét, hazafiasságát, tiszta jószándékait kétségbevonni nem volt célunk. Tudjuk jól, hogy az egykori vármegyei aljegyző, tanár és országgyűlési képviselő a püspöki székben is megmaradt magyarnak; és amig egyrészt nagy bölcsességgel igyekszik betölteni fényes egyházi állását, másrészt nem felejt el, hogy magyar törvényhozó, magyar főrend is egyuttal.

Hanem a multakból meritett tapasztalatok után éppenséggel nem előlegezhetjük e bizal-

mat azoknak a hangadó uraknak, kik az új aera óta jelentékeny befolyással bírnak a püspöki udvarban. Amit tegnap a Boksán Mózes ügygyel kapcsolatosan írtunk, az inkább ezeknek az uraknak szólt.

Mi volnánk azonban a legelsők, kik szívesen adnánk örömünknek kifejezést, ha e tulzónak nevezett román urakban csalódtunk volna.

Tegnap közleményünkre vonatkozólag a püspökhöz közelálló helyről az alábbiakat vettük:

Még 1897-ben történt, hogy Boksán Mózes esperes nemcsak meg nem engedett kritika alá vette a szentszék határozatait, hanem beadványaiban azokról azt állította, hogy azok önmagukat itélik el, s elítélné mindenki, aki tudomással bírna róluk, azon hozzáadással, hogy a szentszék felületességgel hoz határozatokat s mindezeket espereszéki határozatban adja tudtára a Consistoriumnak. Az esperesi szék tagjai eleinte vonakodtak a határozat aláírásától, de utóbb engedtek kényszerítésének s rábeszélésének, mert magára vállalta a teljes felelősséget. Az ügy az érseki szentszékhez kerülve, az elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot s még Metianu püspök fogatosította azt.

Az 1897. évben 5310. szám alatt kiadott rendeletről azt válaszolja, hogy az abban foglalt kitételek aljasak s rendellenesség mutatkozik annak szellemi képességeiben, aki azt megfogalmazta. Történetesen maga Metianu püspök fogalmazta a hivatkozott rendeletet.

Ugyancsak az 1897. évben kiadott 7127. számú rendeletre így válaszol: „Már tíz ügdarabból azon elszomorító meggyőződést merítettem, hogy az új irány Ugy találok én, hogy pártfogás alá veszi mindazokat, akik kötelességeiket nem teljesítik. Kéznél van ott Papp Ignác, kit, Istenem, jó lett volna, ha sem én, sem az egyházmegye nem ismer.

A folyó évi 1930. számú rendeletre azt válaszolja, hogy nem hisz egy plébánia hivatalnak sem, tehát hamis adatokkal szolgált a szentszéknek, habár mint kerületi főnöknek kötelessége lett volna azoknak helyességét ellenőrizni.

Ugyancsak a f. évi 4143. számú rendeletre azt válaszolja, hogy kerületében nincs szükség több iskola felállítására s kitanítani igyekszik a szentszéket arra, hogy tulzott jóakarattól ne csináljon felesleges költségeket az egyházközségeknek.”

A 4022. számú rendeletre azt írja a szentszéki tanácsosokról, hogy azok vadak, felületes és fanatikus emberek, rosszakarók és pervers dolgokra nagy hajlandósággal.

Ezekre a vádakra, ha úgy tetszik neki, adja meg a választ Boksán Mózes maga.

Mi ránk azonban a fent idézettek olyan benyomást tesznek, mintha azok egy sokat üldözött ember kifakadásai lennének.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Fekete dominó, opera. (Páros bérlet.)
Szombat: Fekete dominó, opera. (Páros bérlet.)

* Fourchambault család. Augier öt felvonásos színművét adták ma este kitűnő előadásban, közepesen telt ház előtt. Ez a két körülmény: a jó előadás és kevés közönség az utóbbi időben, úgy látszik, szoros összefüggésben állnak; éppen annyira, mint a telt nézőtér és a rossz darab, vagy előadás. A szereplők között Bácsnának volt legnagyobb sikere s ezt a nagy

sikert főképen egyetlen mondatával okozta. A harmadik felvonás végén történt ez a kijelentése, mely felért egy egész darabbal, olyan magával ragadó volt. Háromszor ki is tapsolták ezért a mondatáért. Palágyi igen szép, erőteljes alakítást mutatott be, és sok tapsot kapott Angyal Ilka is kitűnő játékaért. Mezey Péter kisebb szerepével szaporította az ő kabinetalakjainak számát. László Gyula felemás szerepét bravúrosan oldotta meg. Tetszett Menszáros Margit, az új szende is és szépen kiegészítették a keretet Kalocsa Róza és Bács Károly.

* Sullivan meghalt. Sullivan Arthur Seymour, angol zeneszerző, a Mikádó operett szerzője ma éjjel, mint Londonban jelentik, szívizélhűdés következtében elhunyt. Sullivan 1842-ben május 13-án született Londonban és eleinte énekesnek és zenésznek készült. Londonban és Lipcsében végezte tanulmányait. 1861-ben adták elő darabait, egy nyitányt Shakespeare Vihar című drámájához és egy szimfoniát. Ezt követte az Elvesztett fiú című oratórium, mire a londoni zeneakadémia tanára lett 1875-ben. Ettől az állástól azonban megvált és azóta csupán a zenének élt. Ujabb munkái: Te Deum, A vértanúk és Ivanhoe. Világhírre emelkedett operettjeivel, melyek közül a Mikádót és a Gárdistákat majd mindenütt bemutatták. Viktória királynő többször kitüntette.

* Réthy Laura az Operában. Réthy Laurát, az aradi színtársulat volt széphangu primadonnáját fölszólította az m. kir. opera igazgatója, hogy január havában szerződtesse célból három szerepben mutatkozzék be a m. kir. opera közönségének. Ugy gondoljuk, Réthy Laura énekművészetével és játékaival a budapesti közönség előtt ép oly sikereket fog aratni, mint aratott a vidéken, melynek ő legkiválóbb primadonnája.

* Letartóztatták, mert tapost. Egyik kolozsvári lapban olvassuk a következő, feltűnően hangzó színházi hírt: „Egy nagyon rossz és eléggé alig elítélhető szokás kezd a kolozsvári színházban, különösen a karzati publikum körében meghonosodni, az ugynevezett primadonna hecsez. Alig mulik el est, különösen ha valamely operette, vagy egyáltalában zenés darab kerül színre, hogy a karzati publikum izléstelen magaviselete meg ne zavarja a jó izlésű színházlátogató közönség műélvezetét. A primadonnák érdekében ugyanis klakkok alakultak s ezek minden előadáson a legádázabb harcot vívják egymással, folyton arra törekedvén, hogy az ő pártjuk legyen előtérben, hogy az általuk „tisztelt primadonna ezen a réven kapjon több tapsot. Temészetesen a fegyvereket nem igen választják meg ezek az izléstelen tüntetők és sokszor kihívó, botrányos magaviseletükkel perczekig nem engedik folyani az előadást. Legujabban az u. n. „vastapsokat” veszik elé, a mire a legöregebb habituék és legrégebb színházlátogatók sem emlékszenek a kolozsvári színházban. A rendőrség figyelmét már többször fölhívták erre a botrányos állapotra s dicséretre legyen mondva a rendőrségnek — meg is teszi úgy némelykor a szükséges intézkedéseket, a tegnapi esti előadás alatt ugyanis Király Sándor ácslegényt letartóztatta, ki többszöri fölszólítás után sem volt hajlandó fölsikertető lármájával, dörömbözésével fölhagyni. Helyén volna, ha a rendőrség minden ilyen karzati rendetlenséggel szemben a legradikálisabb intézkedéseket fogatosítaná, mert ha a dolog továbbra így megy, nemsokára nem mehet jóízű ember a színházba.”

* Az „aradi vonós-négyes” vasárnap Temesvárott fog hangversenyezni, a hova fölkérték egy kamarazene-estét rendezni. Müttermüller tanár Goltermann hangversenyét fogja alkalommal szólóban játszani.

* A Thury-pár szerződése. Thury Zoltán és neje, Csige Böske, kik két év előtt a temesvári budai színtársulatnak voltak kedvelt tagjai, a jövő színi idényre Pécsre szerződtek el Tiszta Dezsőné színtársulatához.

A végrehajtó büne.

(A berettyó-ujfalui sikkasztás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 22.

Tegnap i újságunkban rövid távirati értesítés nyomán megírtuk, hogy Dragovics Kálmán berettyó-ujfalui bírósági végrehajtó 22,000 korona hivatalos pénzek elsikkasztása után, Berettyó-Ujfaluból nyomtalanul eltűnt. Nagyváradi tudósítónk a sikkasztásról ma a következő érdekes részleteket jelenti:

Dragovics még szeptember 27-én a komádi határban levő Kóti-pusztán Kiss Mihály gazda ellen ingatlan árverést foganatosított, a melyen 22,000 korona folyt be a végrehajtó kezeihez. Dragovics azonban sem ezt az összeget, sem az árverési iratokat nem terjesztette be a bírósághoz. És csodálatos, hogy bár ennek ide s tova két hónapja, sem a hiányt, sem pedig a Dragovics eltűnését a bíróságnál senki sem konstata. Sőt a bíróság e hó 19-ére a már elárverelt ingókra teljesen azonos árverési hirdetmény alapján újabb árverést tűzött ki s annak foganatosításával Fernbach János végrehajtót bízta meg, aki a helyszínen meg is jelent.

Eme második árverés napján, hétfőn, a Kiss Mihály hitelezőinek egyike fölment a berettyó-ujfalui járásbíróhoz vezetőjéhez és sürgette, hogy utalják ki követelését a még szeptember 27-én befolyt vételárból. A járásbíró átkutatta az aktákat s miután ott az árverésre vonatkozólag mit sem talált, sürgönyileg értesítette Fernbach János végrehajtót, hogy a dolog mibenállásáról szerezzen tudomást a helyszínen. — A végrehajtó erre sürgönyileg válaszolt, hogy Dragovics szeptember 27-én huszonkétezer koronáért eladta az ingóságokat.

E sürgöny alapján a bíróság vezetője feljelentést tett a vizsgálóbírónál, aki az esetet nyomban táviratilag tudatta a nagyváradi királyi ügyészséggel, az ügyészség a királyi törvényszék elnökével, ki is vizsgálóbíró kiküldése iránt azonnal intézkedett. — Ember Géza központi vizsgálóbíró kiment a helyszínére s itt a fenti tényállást megállapította azzal, hogy Dragovics holléte egy hónap óta ismeretlen, miért is köröztetését fogják elrendelni.

Mióta hazulról eltávozott, a családja sem kapott tőle értesítést, noha általános a föltevés, hogy a családja be volt avatva a sikkasztás titkába.

Dragovics Kálmán családja éjjel-nappal a legszigorubb felügyelet alatt áll. Szuronyos csendőrök állnak a ház előtt, ahol a család lakik s a csendőrök engedelme nélkül a házba senki sem juthat be. A posta és távirat hivatalnak is ki van adva a szigorú rendelet, hogy a család részére érkező levelek vagy sürgönyök egyenesen a vizsgálóbíróhoz kézbesítendőek s a család csak onnan kaphatja kézhez a küldeményeket.

A végrehajtó feleségét teljesen megtörte a szomorú eset. Az asszony egy tokaji előkelő úri családnak a gyermeke. Zokogva beszélt el egy tudósítónak, hogy fogalma sem volt férje üzemeiről, még ma sem akarja elhinni a szomorú valót s reménykedik, hogy férje nem sokára visszajön.

— Az uram a kötelességtudó, pontos hivatalnoknak mintaképe volt, — mondotta — nem hiszem, hogy ilyet tett volna, ilyen szégyent hozott volna reánk. Szerette a családját, szorgalmas, becsületes ember volt. Csak nekünk élt; társaságba sem járt, mert nagy családdal vagyunk, kilencz gyermekünk van...

Itt elcsuklott a szájalomraméltó, megtört asszony szava s zokogva borult egy székre.

Gyermekei szeretettel körülöglék a kétségbeesett nőt:

— Ne busulj anyám, szólott egy gyönyörű szép tizenéves esztendő leány, apa nem tehetette azt. Apa bizonyára visszahozza a pénzt.

Most ismét megszólalt az asszony:

— Lásza uram, a legnagyobb nyomorban maradtunk itt. A butorainkat is lefoglalták már s most mehetünk tél közepén a szabad ég alá.

Dragovics Kálmánné különben butorainak lefoglalása miatt igénypert jelentett be s nagyban reménykedik, hogy butoraitól nem fogják megfosztani.

Papp Bélát felakasztották.

(A szatmári kivégzés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 22.

Papp Béla meghalt. A szatmári kis diák halálát megboszlotta a törvény sujtó keze. A halálos ítélet végre van hajtva s a testvérgyilkos ur nincs többé az élők sorában.

Nem maradt itt a földön senkije, csak egy rózsás arcú, mosolygó fiúcska. Akik fölnevelték, az undok bűn után elfordultak tőle; hitvese megvetve a gyilkost, elválasztotta nevét az övétől; csak az a kis gyermek, aki vér az ő véréből csak annak volt még apja.

Papp Béla meghalt, anélkül, hogy ott az akasztófa tövében megtért volna. Rideg, utálatot gerjesztő cinizmussal és pökhendiséggel ment a tulvilágra a testvérgyilkos ur.

Vége... A rideg rögágyban nyugvó kis diák halála vérbosszút követelt.

Engesztelődjünk! Most már a fehérkesztyűs uri gyilkossal leszámolt a földi igazságszolgáltatás. Papp Béla meglakolt a gyalázatos bűnéért. Meghalt anélkül, hogy az utolsó pillanatban megbánta volna tettét és magába szállva könyörgött volna tulvilági boldogságért a kegyes Istenséghez. Meghalt hitetlenül, tagadva a tulvilágot — nem bánva meg azt, hogy testvérét ő gyilkoltatta meg.

Ur maradt az utolsó perczig dölyfös, erőszakos, hányaveti ur. Ur volt az akasztófa alatt is, a hol talán soha elvetemültebb, pökhendibb gonosztevő nem állott még Papp Bélánál. A bűnhődés teljes. Kain meghalt!

A kivégzés iránt országszerte leirhatlanul lázas érdeklődést tanúsítottak. Szerkesztősi telefonunk kora reggel megszólalt. A városból, meg a megyéből egymásután kérdezték, kaptunk-e már táviratot Szatmárról, megtörtént-e a kivégzés, avagy Papp Béla kegyelmet kapott? Az óriási érdeklődésre való tekintetből az Aradi Közlöny, a mint a kivégzés hírét s annak lefolyását táviratban megkapta, rögtön rendkívüli kiadásban adta tudtul.

A részletről az alábbi újabb táviratok számolnak be:

(Az utolsó éjjel.)

Papp Béla ugyszólván az egész éjjelt ébren töltötte. A míg utolsó látogatói eltávoztak, nem fogyott ki a beszédből, káromkodásból, fecsegésből. Mindez azonban csak külsőség, szemfényvesztés volt. Rombadölt lelkének iszonyu terhét szavakkal akarta enyhíteni, a nyelve forgott és kelepelt, mialatt lelke bizonyára már a megsemmisülés éjszakájában járt, a kietlen

éjszakában, a hol örök a csend és némaság lakik...

A nap leszálltával eltávozott tőle mindenki és egyedül maradt a siralom-czellában. Két gyertyaszál között ülve, az asztalra könyökölve belebámult a nagy semmiségbe. Csak az ő lépteit hallja, csak a néma éj csöndje ér szívéhez. Mit érez, mit gondol, mivel tépelődik: ki annak a megmondhatója?

Késő este nyugtalanodni kezdett. Erős fejfájásról panaszkodott s orvosságot kért ellene.

Este kilencz órakor írószert és papirost hozatott, hogy megírja végrendeletét. Ettől fogva nem bocsátottak be senkit sem hozzá. Csak még házi orvosát, Egri drt arra kérte, hogy holnap temettesse el a saját költségén, mert hisz a családja amugy sem törődik vele.

Egyébként teljesen nyugodt volt, mintha reggel semmi sem történnék vele. Csak szivarozni nem engedték, mert a czella tűzveszélyes. A késő éjjeli órákban még mindig végrendeletét írta.

(Édes kis fiam...)

Mielőtt az akasztás megtörtént volna, mikor a fogházfelügyelő bement Papp Béla czellájába, hol a testvérgyilkos földesur élte végső perczeit töltötte, a földön apró papirdarabot talált.

Felvette, elolvasta. Pár szó volt írva rá, mindössze, csak ennyi:

Édes kicsi fiam, reád emlékezem. Soha se tudd meg, ki volt apád...

Ugy látszik, az elítélt mégis csak erősen tusakodott utolsó óráiban és nagyon sokat gondolt a családjára, főleg nejeire s kis gyermekeire, kit forrón szeretett. Erre vall nemcsak a papirdarabka, de az a találkozó is, mely közte s fiatalkori barátja, Böszörményi Emil szatmári ügyvéd között az utolsó estén történt.

Mikor Böszörményi belépett hozzá, könyek tödultak az elítélt szemébe, majd hirtelen feléje nyujtotta kezét és így szólt:

— Ki hitte volna ezt!

Egy pillanatig mélységes csend volt a czellában. A halálra ítélt még mindig szoritotta egykori barátja kezét és sirt.

— Beszélni akar Böszörményivel, nemde? — kérdi most Kelemen ügyvéd Papptól. Kimenünk talán?

Intett a kezével s csak ennyit mondott:

— Menjenek.

Papp Béla a feleségéről beszélt Böszörményivel s szemrehányó hangon mondta:

— Elhagyott. Egészen elhagyott. Még csak nem is kérdezősködött felőlem. Nincs más üzenni valóm, csak az az egy, hogy nevelje jól gyermekemet.

Böszörményi fölállt. Távozni készült. A gyilkos még egyszer feléje lépett, megfogta a kezét, s aztán... A látogatogató eltakarta az arcát. Nem tudta elfogadni a bucsucsókot, melyet Papp Béla szánt neki. De azért remegett a hangja s mélységes szájalom rezgett benne, mikor a küszöbről visszafordulva a kezével intett:

— Isten adjon erőt, Béla!

(A kivégzés.)

Reggel hat órakor belépett a fogházfelügyelő Papp Bélához és egyben bevezette hozzá Rácz István lelkészt. Papp Béla alig váltott egy-két szót.

Hét óra előtt néhány percczel kivették a törvényszék hátsó udvarára, ahol a szerda éjszakán fölállított bitófa várta.

Papp Béla szó nélkül engedelmeskedett s arcán a büszke dacot mintha levertség és a félelem kifejezése váltotta volna föl.

A fogház kapuja előtt a 6-ik gyalogezred egy százada foglalt állást s tartotta távol a ki-

váncsi tömeget. A börtönőröknek így is sok fáradságot adott a tolongók távoltartása. Csak azokat bocsátották be a fogház udvarára, akiknek piros belépti jegyük volt.

Fél hét órakor egy század katonaság vonult be a fogház hátulso udvarára. Dienes Gyula százados vezetése alatt s a bitófa körül négysszöget képezett. A közönség a katonaság háta megett foglalt helyett. A kordonon belül csak a hivatalos személyek állottak.

Ködös, esős időben reggel hét órakor megtörtént az akasztás. Papp Béla az utolsó pillanatban reszkető léptekkel ment a bitó alá s szótalanul tűrte az elkészületeket.

Még egyszer felolvasták az ítélet rendelkező részét s Dénes ügyész így szólt Bali Mihály hóhérhoz:

— Teljesítse kötelességét!

A pribékek megragadták az elítéltet, megkötözték s felállították az akasztófa zsámolyára. Bali hátulról a nyakába akasztotta a kötelet, zsebkendőjével betakarta Papp Béla arcát, főleg száját s intésére Gold pribék ki-rántotta lába alól a zsámolyt.

Az orvosok hat perc múlva állapították meg, hogy bekövetkezett a halál.

Az akasztófán félórát hagyták csüngeni a holttestet s aztán hivatalos személyek hozzá fogtak a kivégzésről szóló jegyzőkönyv megírásához.

Rokonai közül senki sem volt jelen a kivégzésnél. Nem volt ott a védő ügyvéde, Kelemen sem. Nem kívánta látni a borzalmas aktust.

(Az ítélet végrehajtása.)

Egy másik szatmári táviratunk így mondja el a kivégzés lefolyását:

A fogházfelügyelő reggel 7 óra 8 perczkor megjelent Papp Béla czellájában, hogy az elítéltet az ítélet végrehajtásához kivezesse. A delikvens védőjének helyettese, Borgida Lajos ügyvédjelölt, Rácz István református lelkész és a fogházfelügyelő kíséretében tette meg utolsó útját. Az akasztási aktus 7 óra 10 perczkor kezdődött a törvényszéki palota harmadik udvarában és az orvosok 7 óra 18 perczkor konstatálták a halál beálltát.

Papp Béla az egész éjszakát a lelkész társaságában ébren töltötte. Reggel 6 órakor jelent meg nála védőjének helyettese, hogy szomorú tisztjében helyettesítse főnökét és mellette maradt az ítélet végrehajtásáig. Az egész időt a legnagyobb nyugalommal töltötte az elítélt és utolsó intézkedéseit tartalmazó levélkét adott át védője helyettesének. A levélben a felügyelő és a fogházőrök megjutalmazásáról rendelkezik.

Háromnegyed 7 órakor megjelent nála védője, dr. Kelemen Samu is, a kinek láttára az elítélt szemmel láthatólag megkönnyebbült. A védő mindaddig nála maradt, míg a fogházfelügyelő hat szuronyos őrral meg nem jelent az elítéltért.

Az ítélet végrehajtása kevés számú meghívott jelenlétében ment végbe a következő módon: Morvay János törvényszéki bíró felolvasta az ítéletet, mire Németh József királyi alügyész átadta az elítéltet a hóhérnak, hogy teljesítse kötelességét. Erre a hóhér a delikvens kezét összekötötte, a kötelet egyik lábához erősítette, egy másik kötéllel pedig a két pribék szorította össze a lábait. Azután a pribékek az elítéltet föltették a zsámolyra, a hóhér fölállt a létrára, az elítélt nyakába erősítette a kötelet, szeméit elzárta és az elítélt arcát fehér kendővel letakarva, pár perc alatt elvégezte a rendes műtétét.

Az elítélt teste pár perczig nyugodtan fű-

gött, később beálltak a rángatózások és az orvosok nyolcz perc múlva konstatálták a halált.

(Csak gyorsan végezzenek.)

Papp Béla a legutolsó perczig teljesen eszméleténél volt és sorsát megnyugvással viselte. Mikor czellájából kivezették, sorra kezét fogott védőjével, annak helyettesével, a lelkésszel és felügyelővel s e szóval:

— Mehetünk! — megindult az utolsó utra.

Még alig szürkült, a törvényszék udvarán már együtt voltak a hivatalos személyek s azok, kik belépő-jegygyel bírtak. Végighallgatták még egyszer az ítéletet, de közben egyre a delikvens arcát nézték, hogy vaczog-e, fél-e a haláltól?

Azután jött a hóhér, fekete szalon kabátban, fekete nyakkendővel, keztyűs kézzel. Mintha estélyre jönne. Papp Béla most a zsámolyra lépett, ahol megkötözték: kezére, lábára hurkot tettek. A harmadik hurok a nyakára jön majd...

Most Bali mester, a hóhér, fűrgén felszökik a lajtorján, hogy a nyakára illessze a kötelet. Egy-két perc van még csak hátra.

Papp Béla e pillanatban elhaló hangon oda-szólt a pribékeknek:

— Csak gyorsan végezzenek velem, uraim!

— Ha nyugodtan marad — válaszolt Bali — nem fog sokat szenvedni...

A kivégzés előtt Rácz lelkész még egyszer felszólalt hozzá:

— Gondoljon Istenre!

A következő perczben Papp Bélával végeztek. Már csak törvényszéki hulla volt.

Érdekes véletlen, hogy ugyanakkor, mikor Papp Bélán a halálos ítéletet végrehajtották, megkezdtek Batiz község házánál annak a híres udvari tanyának bírói árverését, a hol a szerencsétlen véget ért Papp Elemért meggyilkolták.

(A kivégzés után.)

7 óra 9 perczkor állott be a halál. A holttest szederjessé vált. Harmincz perczig maradt még függve a bitón, aztán levették s a fogház halottas kamarájába szállították.

A katonaság és a szomorú aktusnál jelen volt hivatalos személyzet a közönséggel együtt elvonult.

Török Aurél, a budapesti anthropologiai intézet számára szeretne volna megszerezni a holttestet. Ezt a kérvényt az egyetem két megbízottja személyesen adta át az elnöknek. De az ügyesség a holttestet Egry orvosnak, a kivégzett rokonának adja ki eltemetés végett.

Még nem bizonyos, hogy a holttestet fel fogják-e boncolni. Thunhoffer egyetemi tanár asszisztense Szatmárra érkezett, hogy ha a boncolás megtörténne, az agyat lefénnyképezze.

Háromnegyed 8-kor reggel a törvényszéki épületben minden csendes volt. Csak az utcán hullámzó tömeg jelezte, hogy odabent az udvaron a szomorú aktus megtörtént.

Öngyilkos pénzügyigazgató.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 22.

Nincs az országban város, hol a törvényhatóság, az adóhivatal közgei s a pénzügyigazgatóság közt nagyobb harcz volna, mint Szegeden. Állandó közöttük az egyenlenség. A pénzügyigazgatóságot a város összes közgyűlésein megtámadják kisebb-nagyobb okok, hibák, mulasztások, jogtalan követelések miatt, elannyira, hogy az ellenzéki városatyáknak valóságos vesszőparipájává lett már a financia. Ellene dörgik haragjukat, ha van a támadásra igazi ok, ha nincs, minduntalan feljelentéssel fenyegetőznek, mert hát — sok az adó.

Ennek az áldatlan harcznak ma már áldozata is van: egy előkelő főtisztviselő a halálban keresett menekülést a végtelen zaklatásoktól.

A városban ugyan olyan hírekről is folyik mellesleg a beszéd, melyek az öngyilkos főtisztviselő nem egészen tisztá kezét emlegetik, de hogy ennek a vélekedésnek van-e valami alapja, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

Az áldozat Schiller Károly pénzügyi titkár, helyettes pénzügyigazgató, egyik legkedveltebb alakja a szegedi úri társaságoknak, kit minden körben a legnagyobb szeretettel és becsüléssel vettek körül.

Schiller, dacára, hogy pontos, rendszerető tisztviselőnek volt ismerve, ma reggel nem jelent meg a hivatalában. Távolmaradása csak akkor tűnt fel, mikor halaszthatlan aláírások miatt keresték. Már-már el akartak menni a lakására, megnézni, mi történt vele, mert abban a hitben voltak, hogy betegség vagy más komoly ok tartja vissza, mikor az a szomorú hír érkezett a pénzügyi palotába, hogy Schiller agyonlőtte magát.

Az öngyilkosságot lakásán követte el. Bezárkózott szobájába s revolvért fogott maga ellen. A golyó jól talált: vérben fekvő, holtan akadtak rá.

A váratlan öngyilkosság kínos szenzációt keltett az egész városban s azt különféle képek konomentálják.

Egyik verzió szerint tegnap fegyelmi eljárást indítottak meg Schiller ellen különféle mulasztások miatt. Azt hiszik, félt a következményektől s a vizsgálat elől menekült volna halálba.

Mások abban a töméntelen zaklatásban keresik az öngyilkosság okát, melynek Schiller a város részéről állandóan ki volt téve.

Hogy melyik ok az igazi, ma még nem tudni, de a vizsgálat ki fogja deríteni minden bizonynyal.

HIREK.

Vasuti bejárás.

— Borossebestől Pajszánig. —

A Fakereskedelmi Részvénytársaság borossebes-pajszáni iparvasutjának műtanrendőri bejárása ma délelőtt folyt le. A bejárásban a kereskedelemügyi miniszterium részéről Ney Ferencz vasuti és hajózási főfelügyelő, az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága részéről Várhelyi Béla főrendiházi tag, vezérigazgató, Hegedűs László és Szathmáry Mihály főmérnökök, Szathmáry János főfelügyelő, Gellényi Ernő ellenőr, Schoór Lajos mérnök, Arad megye hatósága részéről Dálnoky Nagy Lajos dr. alispán, Boros Iván tiszteletbeli főjegyző, Mladin Miklós aljegyző, Baross Ferencz dr. főszolgabíró, Keller Izso főmérnök, az államépítészeti hivatal vezetője, az érdekelt Sulkovszky-hercegi uradalom részéről Tagányi István jószágkormányzó, a Fakereskedelmi Részvénytársaság részéről Bauer Ernő igazgató, Kell Lipót dr. jogtanácsos, Laczay István és Holló mérnökök, valamint az érdekelt községek előljárói, jegyzői és lelkészei, továbbá a társulat részéről meghívott vendégekként Mittler Izidor dr., Bácskay Béla dr., Radó Károly dr. és a borossebesi birtokosság vettek részt.

A bizottság Aradról indult ki a reggel 6 óra 25 perces vonattal, fél 10 órakor Borossebesbe érkezve bejárta a 22 és fél kilométer hosszú, gőzüzemre berendezett pályát. A virágfűzrel és zászlókkal feldíszített kis vonat érdekes vidéken keresztül merész kanyarulatokban haladt be a rengeteg erdőségbe. A vonat mentén a községek lakói lelkes éljen és Se traszka kiáltásokkal fogadták a vonatot, mely a

egész vidék jólétét emelni van hivatva. Az érdekeltek községek részéről egynehány lényegtelen kifogás merült fel, melyek azonban tárgytalanná váltak, miután a társulat képviselője nyomban kijelentette, hogy az egyes apróbb jelentőségű kívánalmaknak eleget tenni hajlandó.

A vonat másfél órai menet után a végállomásra jutott, ahol izlésesen feldiszipált diadalkapun át haladva az erdők munkások nagy csapatja által mozsárlövésekkel és lelkes éljenzéssel fogadtatott. A bizottság ezután betért a Gizella-lakba, az erdőéri épületbe, ahol Bauer Ernőné urnő páratlan vendégszeretettel pompás reggelivel kedveskedett a vendégeknek. A cigány nótái mellett, vig poharazás közben éltették a vendéglátó ház asszonyát; a bizottság hivatalos tagjai pedig ezalatt a bejárás jegyzőkönyvet vették fel. Még Holló mérnök lefénnyképezte az összes jelenlévőket és ezután a kis gőzös fűtve fél 3 órakor jelezte a vonat indulását, mely 4 óra felé berobogott a borossebesi állomásra.

Itt a kaszinóban 5 órakor diszebed volt, melyen a bizottság tagjain kívül Borossebes, Buttyin előkelősége vett részt. A pecsenyénél Kell Lipót dr., a részvénytársaság ügyésze meleg szavakban emlékezett meg a közigazgatás vezető férfiáról és különösen Ney Ferenczről, a kereskedelmi miniszter képviselőjét éltette, ki a felköszöntőt megköszönve, Dálnoky Nagy Lajos alispán és Baross Ferencz főszolgabíró egészségére ültette poharát, Jahn Vilmos szépen átgondolt felköszöntőjében megemlékezett az Arad-csanádi vasutak hatalmas missziójáról, a vidékre áldást hozó működéséről és poharát ültette Vársárhelyi Béla főrendiházi tag, a csanádi vasutak vezérigazgatójára.

A hatalmas éljenzéssel fogadott beszéd után Dálnoky Nagy Lajos alispán költői szárnyalású szavakban ünnepli az új iparvasutat és élteti Kell Lipót dr.-t. Radó Károly dr. humoros tószóban ült poharat Dálnoky-Nagy Lajos alispánra. Felköszöntőt mondtak még Mittler Izidor dr. Hegedüs Lászlóra, Hegedüs László Tagányi Istvánra, Bácskay Béla dr. Bauer Ernőre, Bauer Ernő Laczay és Holló mérnökökre, a lelkes hangulatot növelték, még a többi szónokok.

A szép ünnepély 8 órakor véget ért és a bizottság tagjai külön vonattal indultak vissza Aradra.

Az iparvasut ezzel átadatott a forgalomnak, mely gazdasági fontosságánál fogva arra a vidékre, melyen keresztül halad, valóságos áldást képez.

— **Az aradi szabadelvű párt** végrehajtó-bizottsága folyó hó 23-án, azaz pénteken d. u. fél 6 órakor a „Fehér Kereszt” szálloda külön termében ülést tart, melyre a végrehajtó bizottság t. tagjai tisztelettel meghívhatnak. Tagányi István, pártelnök.

— **Lónyay grófok Budapesten.** Lónyay Elemér gróf és felesége, Stefánia kir. hercegnő ma az egész délelőttöt Hungária-szállóbeli lakásukon töltötték. Délben azután előállott a fogadjuk és a grófok a városba, majd ki a Stefánia-utra hajtottak. Stefánia királyi hercegnő a délelőtti folyamán egy papirkereskedőtrendelt magához és tőle nagyobb mennyiségű magyar motivumu levélpapírost és budapesti látóképes levelező-lapot vásárolt.

— **A főispáni installáció.** Dálnoky Nagy Lajos alispán Aradvárosához ma átiratot intézett, melyben köszönetet mond azért, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai megjelenésükkel

emelték Urbán Iván főispánnak a megyeházán tartott beiktató ünnepélyének fényét.

— **Az újszülött főhercegnő.** A walseei kastély kapolnájában, a király jelenlétében, ma délelőtti keresztelték meg Mária Valéria főherceggasszony újszülött leányát, ki már hatodik gyermeke a családnak. A kis főhercegnő a kereszttségben Gertrud, Mária, Gizella, Erzsébet, Ignáza neveket kapta. A király Wallseeből holnap Bécsbe utazik, honnét vasárnap este tér vissza Budapestre.

— **Vörösmarty szobra és Arad.** A Vörösmarty-szobor bizottság nevében Rákosi Jenő intéző elnök átiratot intézett a város polgármesteréhez, melyben arra kéri, hogy hasson oda, mikép Aradváros a felállítandó szobor költségeihez megfelelő adományokkal járuljon. Remélhető, hogy a közgyűlés a nehéz pénzügyi viszonyok ellenére is meghozza a méltó áldozatot a Szózat hallhatatlan nevű költője emlékének megörökítésére.

— **Aradmegye képviselői a bizottságokban.** Aradmegye országgyűlési képviselőit az egyes bizottságokban a következőképp választották be: A közgazdasági bizottságba Solymossy Lajos bárót, a naplóbíró bizottságba Issekutz Marczel dr.-t és Ortutay Gyulát, a vízügyi bizottságba Hieronymi Károlyt és Takácsy Sándor dr.-t, a földmívelésügyi bizottságba Wittmann Jánost.

— **A kisjenői udvari vadászat** eddigi eredménye a következő: Hétfőn elejtettek 588 nyulat, 72 fázánt, 4 kányát, 8 baglyot és 1 szarkát; kedden 754 nyulat, 133 fázánt, 6 baglyot, 6 fogolyt, 2 rókát, 2 kányát, 1 szarkát és 5 más vadat; szerdán 2 őzet, 215 nyulat, 83 fázánt, 2 foglyot, 3 rókát, 1 szarkát, 8 kányát és 41 baglyot. Ludvig Gyula az államvasutak elnök-igazgatója, ki a minap elutazott, holnap újból visszatér Kisjenőre. Az előkelő társaság ma, csütörtökön Bánkuton vadászott, honnét délután 4 órakor külön vonattal jöttek vissza Kisjenőre. Daczára az esős, szeles időnek, a vadászatnak szép eredmény kedvezett, a menyinyben terítékre került 647 nyul, 13 őz, 60 fogoly, 7 fázán, 1 vércse és 1 bagoly. Holnap a főhercegek Agyán fognak vaddisznóra vadászni.

— **Eljegyzés.** Bodánffy Béla dr. vármegyei aljegyző eljegyezte talpasi Kabdebó Jolánka urhölgyet Talpason.

— **A csárért imádkoznak.** Nagybeteg a minden oroszok hatalmas uralkodója, II. Miklós csár. A mai táviratok arról adnak hírt, hogy állapota igen komoly fordulatot vett, egy szóval: féltik a csár életét. Féltik, hogy a nehéz betegség minden gondos gyógyítás dacára is elragadhatja. Pétervárról azt is táviratozzák, hogy a szent színódus a birodalom összes papjait utasította, még pedig sürgőnyleg hogy imádkozzanak a csár életéért. A csár nagybeteg. Immár féltik az életét...

Livádiából késő éjjel táviratozzák: A csár állapota javult. Bár ereje még egyre fogy, már a javulás útján van, ámbar a komplikációk még nincsenek kizárva. A javulás hosszabb időt fog igénybe venni.

— **A királyné fivére az Erzsébet-menhelynek.** Károly Tivadar bajor herceg és neje Kreuth fűrdőből az Erzsébet-menhely ünnepélyes fölavatásakor a következő sürgőnyt intéztek az egyesület elnökségéhez: Hálás elismeréssel az önök áldozatkész tevékenységük iránt, szellemben önök között vagyunk. Károly herceg és neje.

— **Egy vőlegény Bonaparte.** Bonaparte Napoleon Viktor herceg eljegyezte Ilona nagyhercegnőt, Wladimir orosz nagyherceg leányát.

— **Megvont patika-engedély.** Érdekes patikaügyben határozott a napokban a belügyminisz-

ter. A megyes-egyházi gyógyszerterről van szó, a melynek jogát a belügyminiszter Nagy Jenő gyulai lakosnak adta meg. Azonban a belügyminiszter egy felebbezés folytán, a melyet Aradról küldöttek föl hozzá, meggyőződött arról, hogy Nagy Jenőnek Gyulán, a felesége nevén egy reál-jogu gyógyszerterrre és van e miatt a megyesházi gyógyszerterrre adott jogot Nagy Jenőtől megvonta. A végzésben, a melylyel a miniszter ezt kimondja, az foglaltatik, hogy a miniszter „félrevezetés folytán” hozta az előbbi határozatot.

— **Ormai Mór dr. temetése.** Ormai Mór dr. borossebesi járási orvost — mint lapunknak telefonozzák — ma délután nagy részvét mellett tették az örök nyugalom helyére. A köztisztelőben állott agg orvos végtisztességén Borossebes, Butyin és az egész környék intelligenciája mély részvéttel jelent meg. A gyászházban a beéli izr. rabbi mondott megindító beszédet, mely után Issekutz Károly dr. megyei tisztai főorvos búcsúztatta el a tisztikar és kártásai nevében. A koporsót hosszú kocsisor kísérte a buttyini izr. temetőig, hol a megboldogult tetemeit elhantolták. Deutsch Lázár buttyini rabbi a sirnál gyönyörű búcsúbeszédet tartott, melyben vázolta a megboldogult munkás, sikerekben gazdag életét. Felemlítette, hogy a függetlenségi harcot mint 22 éves ifju végigküzdötte, fogságba is került s csak kevésbe mult, hogy el nem itélték. Az elhunyt orvos ravatalára koszorukat tettek a gyászoló családtagokon, rokonokon és jóbarátokon kívül Aradmegye tisztikara, Baross Ferencz dr. főszolgabíró és neje a borossebesi önk. tűzoltó testület, a kaszinó és a község stb.

— **Krüger partra szállt.** A volt transzváli köztársaság legutolsó elnöke, Krüger, immár Európában van. Marseille-ből jelentik, hogy a Gelderland gőzös ma délelőtti 9 órakor befutott a kikötőbe, hol a parton óriási közönség gyülekezett s várta Krüger kijövetelét. Agyulövések dőreje zugott végig a parton, megjelent a tisztelgésre egy diszszázad is, de Krüger csak nem mutatkozott. Kevéssel 10 óra előtt kiszállott a hajóból egy tolmács s az ott megjelent transzváli tisztviselőknek és Pauliat fogadó-bizottsági elnöknek tudomására adta, hogy az elnök csak délután szándékozik elhagyni a gőzöst. A bizottsági tagok megkérték a tolmácsot, mondja meg Krügernek, hogy az óriási közönség érdeklődésére való tekintetből másítsa meg elhatározását s még a délelőtti folyamán szálljon partra. Így is történt. 11 órakor megjelent Krüger jól ismert alakja, mire az egybegyűlt közönség nagy lelkesedésben tört ki.

— Eljen Krüger!

— Eljenek a burok!

Ez a kiáltás hangzott fel ezer és ezer ajakról. Krüger komolyan állva, meghajlással köszöntö meg az ovációt, azután a partra lépett. Itt Bhoulé, a burok függetlenségének fenntartására alakult bizottság elnöke, majd Pauliat fogadó bizottsági elnök üdvözölte, mire Krüger holland nyelven, igen meghatottan válaszolt.

— **A püspök és a gáji szerbpap pöre.** Részletesen megírtuk, azt a bonyolódott ügyet, mely az arad-gáji szerb lelkész és a karlóczai szerb püspök között fenáll Aradváros, mint kegyur által adományozott telek miatt, mely, a lelkész szerint, őt illeti, mint második aradi plébánost. A karlóczai püspök a városnak átiratára, amely a gáji plébánosnak igazat ad, azt válaszolta, hogy amíg a kongresszus össze nem ül, az ügyben határozni nem lehet.

— **Miksa császár emlékezete.** A mexikói osztrák-magyar kolóniában már rég ideje felvetették az eszmét, hogy Miksa császár emlékét, azon a helyen, a hol Querateróban mártírhalt, kápolna építésével örökítsék meg. Az eszme testet öltött és a kápolna nemsokára el is készül. A kápolna belső berendezése azonban

nem telik a rendelkezésre álló összegből és ezért tovább folytatják a gyűjtéseket.

— **Nagybeteg hercegnő Münchenből** jelentik, hogy *Lajos* herceg legidősebb leányának, *Adelgunde* hercegnőnek állapota az utóbbi időben nagyon rosszra fordult. A hercegnő már két esztendeje betegeskedik. Atyját táviratilag rendelték a betegágyhoz.

— **Égő ruhával az utcán.** Veszedelemes helyzetbe került ma *Dreichlinger*, a radnai-ut 6. szám alatti hentes üzlet tulajdonosa. Korán reggel az üzletében lógó petróleumos függőlámpa leesett és a hentesre zuhant. A kiömlő petróleum égni kezdett és lángborította *Dreichlinger* egész ruháját. Segítségért kiabálva kirohant az utcára, hol a házban lakó *Morvay* elfojtotta a ruha lángját. *Dreichlinger* néhány kisebb sérüléssel szabadult meg a veszedelemből. Könnyen nagyobb baj lehetett volna, ha az üzletben lévő nagymennyiségű zsir meggyulad.

— **Novemberi idő.** Kalendárium szerint már benne vagyunk a télben, igazság szerint pedig még mindig csak az őszt utoljára járjuk. Az évnek ilyen gyönyörű és következetes áthajlása, aminőt, dacára a különféle, zavaros időjárásoknak, az idei őszt nyújtott, valóban a ritkaságok közé tartozik. Szép volt, verőfényes volt és enyhe, amely lassan, szinte poétikus enyveléssel hajlott bele az őszt hűvösségébe és bágyadt melankóliájába. Tegnap azután megjárta a tél magát a kert alatt ólalkodó tél és szürke, füstölő ködöt terített a földre, mely kapaszkodott, erőlködött egy darabig, de csakhamar beadta a derekát, amint kiragyogott az őszi nap. Ma pedig vörös hajnalpir fogadta a följövő napot s a szép égi tüntetés biborvörös színbe vont a keleti égboltozatot, melyet régi emberek ha látnak, azt mondják rá: szél lesz!... Hát az is lett. Komor, hűvös szél fűtőréstett egész nap, ígérgetve valami meglepetést a téltől. A meglepetésből ma még mindössze az eső jött meg, de pár nap alatt jelentős fordulat történhetik.

— **A járásbírószág szenzációja.** Szombathelyen nagy feltűnést keltő eset történt ma, mint tudósítónk táviratozza. *Benkő* Károly kisczelli fiatal, nagy szerepet játszó ügyvédet a járásbírószág épületében letartóztatták. *Benkő* ma délután érkezett meg Szombathelyre, hogy az ottani járásbírószágnál egy ügyben tárgyaljon. Alig kezdődött meg a tárgyalás, a bírónak táviratot kézbesítettek, melyben a szombathelyi ügyészség *Benkő* azonnali letartóztatását rendelte el. A meglepett ügyvédet nyomban letartóztatták és a járásbírószág fogházába kísérték. Az ügyvédet többrendbeli csalás és okirathamisítás elkövetésével vádolják.

— **A bolgárellenes román sajtó.** *Bukarestből* jelentik, hogy a *Constitutionalul* című lap mai számában közli azt a jegyzéket, melyben a kormány a román sajtót felszólítja, hogy a *Mihaileanu* pör alkalmából irt cikkeket ne támadja Bulgáriát. A nevezett lap megemlíti, hogy senkisé fog megütközni azon, ha a lapok a legcsekélyebb dolgokat is közlik a tárgyalásról, csak bolgár ellenes glosszákat ne fűzzenek minden egyes tudósításhoz, mert abból az esküdtek befolyásolására következtetnek. A pörnek mindenesetre nagy politikai jelentősége van; éppen azért mellőzni kell minden olyan nyilatkozattételt, mely az esküdtek befolyásoltatását sejtetné is.

— **Manchester herceg esküvője.** A londoni előkelő társaságnak tegnap óta ismét szenzációja van. *Manchester* herceg, aki jelenleg 23 éves, tegnap nagy titokban, London külvárosának egyik templomában egy amerikai hölgyet vezetett oltárhoz: *Zimmermann* Helén kisasszonyt, többszörös milliomos leányát. Csak a tanúk tudtak a dologról, még a herceg anyja és a menyasszony apja is csak az újságokból értesültek arról, hogy gyermekük házasságot kötött. A herceg felesége egy évvel fiatalabb férjénél. A menyasszony atyja a *Cincinnati*, *Hamilton* és *Dayton* vasúttársaságok alelnöke, kinek vagyonát 10 millióra becsülik.

— **Villanyos fiakker.** Ilyen is van már. Holnap kezd meg Bécsben az első villanyos fiakker működését. Ma már próbakocsizást tettek vele és az első, aki a kocsira fölült, *Kielmansegg* helytartó volt.

— **Anyagiilkos vőlegény.** Borzalmas bünt követett el *Petrovits* János a saját lakodalmán. Megölte az édes anyját, kinek büszkesége, szemefénye volt. Nagy öröm volt — írja levelezőnk — az öreg *Petrovics*né házában Vác-Rátóton. Lakodalmat ült a legfiatalabb *Petrovits*-fiu s a mulatságra összehívogatták a fél községet a narancsvirággal ékesített vőfélyek. Már a pap is megáldotta őket, s miután a lakodalmas házba visszamentek, azonnal táncba fogtak. Néhány óra múlva a jókedv tetőfokra hágott s *Petrovits* János, az ifju férj, garázdálkodni kezdett. Hozzáment a bátyja, csöndre intette, de a felbőszült ember, mellét verve, kiabálni kezdett:

— Elmenj előlem, mert agyon szurlak!

Alig mondta ezt ki, berohant a másik szobába késért. Az öreg *Petrovits*né rosszat sejtett és ment a fia után. Eléje állott s csitította anyai szeretettel. A fiu azonban félrelökte az anyját. Ez újra eléje állott bátran és meg akarta akadályozni, hogy János kimenjen a házból. A felbőszült ember erre a késsel szíven szurta az édes anyját. Az asszony nem halt meg rögtön; rohant a fia után, s csak mikor látta, hogy a másik fiúnak nincs baja, akkor rogyott össze a lakodalmas tánczosok között. A lakodalomnak természetesen azonnal vége lett. Az anyagiilkos fiut a csendőrség elfogta és a pestvidéki törvényszék budapesti börtönébe vitte be.

— **Gyilkosság egy imaházban.** *Bodor* Ferencz fehér-egyházai jómódú parasztember megtudta, hogy felesége csak azért lett nazarénus, hogy szeretőjével, *Pajor* Imrével többször találkozhassék a nazarénus imaházban. Rendkívül felbőszült erre a máskülönbben jámbor férj. Bosszút forralt s most vasárnap egy konyhakést véve magához, elment az imaház felé s ott lesbe állott. Nemsokára jött az asszony a szeretőjével karonfogva. A férj utána ment az imaházba, ott hirtelen előrántotta a kést s teljes erővel a felesége mellébe döfte. A szerető *Pajor* erre megragadta a gyilkos férjet s teljes erővel a földhöz vágta a hívők legnagyobb megbotránkozására. *Bodor* erre vérben forgó szemekkel rontott *Pajorra* s több szurást ejtett rajta. A csábító legény azonnal összerogyott s még a helyszínén, az imaházban meghalt. Az asszonyt haldokolva szállították lakására, hol nemsokára kiszervenedett. A gyilkos férjet letartóztatták s az imaházat becsukták.

— **Tisztelendő ur a kéményben.** Nem mindennapi panasszal járult egy kilencz tagból álló küldöttség a munkácsi görög katolikus püsköki kormány elé. Azzal vádolták a papjukat, *Jaszencsák* Gusztáv iglenczi lelkészt, hogy nem istenfélő ember, hanem rettenetesen kikapós, mindig a szép asszonyokat akarja bánatukban fölvidítani. Nagyot néztek erre a különös panaszra s megkérdezték a küldöttséget:

— Hát ez csakugyan baj. De hát van-e bizonyíték?

— Minek az instáljuk alásan?

— Mert bizony nem elég valakit befeketíteni, arra bizonyosság is kell ám!

— Ha csak ez kell! — legyintett kezével a küldöttség szószólója, *Racskulincz* Mihály vagyonos földműves, — azt szerzünk!

Az alkalom nem sokáig váratott magára. A napokban észrevették, hogy *Jaszencsák* óvatos léptekkel besompolyog a szépséges *Paulis* Vasziljné lakásába, akinek a férje véletlenül távol volt — Amerikában. A kilencz összeesküvő, mert hát ennyien voltak, szép csöndesen körülvette a házat és várt bizonyítékra, de bent is észrevették a veszedelmet s hogy elejét vegyék a bajnak, a szerelmes papot a kéményen keresztül akarták hazajuttatni. Az emberek azonban ébren vigyáztak a bitközség becsü-

letére" s így történt, hogy az egyik hirtelen elkiáltotta magát:

— Szökik a papunk!

Eppen akkor ugrott le a pap a háztetőről s futásnak eredt. Racskulinczék utána és sikerült is körülfogni a lelkészt, akit végre kényszerítettek, hogy adja a felső kabátját — bizonyítéknak, amivel elutaztak újra a püspökhöz, aki végre engedett a kérésüknek és áthelyezte a kikapós papot. A pap azonban nem hagyta annyiban a dolgot s magánosok ellen való erőszak vétségeért följelentést tett a kilencztagú órság ellen. A beregszászi törvényszék egyenkint tizennégy napi fogházzal sújtotta a küldöttség tagjait. Ezt az ítéletet ma a kassai tábla is megerősítette.

— **A kerékpározó nő — esztétikai szempontból.** Német újságok szerint Vilmos császár nemrégiben egy königsbergi szoborleplezéskor meglehetősen csipős hangon ítélte el a jelenlevő kerékpáron ülő hölgyeket és kifejezetten oda nyilatkozott, hogy: a nő ne üljön kerékpárra. Természetesen ez a határozott hangon tartott császári szó megtette a maga hatását a kerékpársportot kedvelő és üző német hölgyközönség közt. A szokimondó német császár kemény nyilatkozatának az igazságát — írja most egy német lap, — akkor látjuk különösen, ha a kérdést az esztétika szempontjából taglaljuk. Annyi bizonyos, hogy a nő akár a szalonban, akár a loháton, akár a jégen korcsolyázás közben sokkal rokonszenvesebb a férfi szemé előtt, mint ha kerékpáron ül, és ennek az az oka, hogy évszázadok óta megszoktuk már a nő természetes alakját, amely a kerékpáron minden, csak nem természetes. A Mahabbharátában és a Ramayanában leírt hindu női ruházatoktól kezdve a görög és a római nők klasszikus ruházatán, valamint a legmodernebb franczia és angol női ruhákban is a női test ugynevezett szépségvonalát a csipős fölé helyezték mindig s a múlt századok asszonyai is mindig értékelték annyira az öltözködéshez, hogy a ruha csakis a női test esztétikus vonalait tüntesse elő. A kerékpár-kosztüm egyszerűen tönkre akar tenni minden hagyományt a női ruházatkodásban és pedig első sorban a jóízű rovására; már csak azért sem lehet a kerékpár-kosztümökben izlésről szó, mert a rövid szoknya, vagy pedig a bő kerékpározó nadrág a test szépségvonalát annak alsó részére helyezi. Azonkívül pedig megszoktuk a nő testének ritmikus mozgását járás közben, már pedig kerékpározó nőnek a lábával valóságos férfi-munkát kell végeznie; ebben a munkában erő nyilvánul és éppen ez az, ami megfosztja a nőiességtől. Az utóbbi időben fejedelmi hölgyek is hódolnak már a kerékpár-sportnak és ez természetesen azt eredményezi, hogy a fentebb mondatokkal éppen süsséggel nem törődnek semmit a kerékpározó nők, de a nőiesség tekintetéből valóban, ideje volna, hogy olyan reformot hozzanak be a kerékpár ruhákban, amely a női test formáit nem durvítja el.

— **A magyar számár dicsősége.** Berlinben számár-kiállítás nyílt meg mostanában, melynek komoly gazdasági célja van, a mely egyebek közt arra is jó volt, hogy kitűnjék, melyik ország számára a legkülömb. A keleten, kivált Egyiptomban a számárnak nagy szerepe van a közlekedésben s azt lehetett várni, hogy a keleti fülesek közül majd az egyik a pálmát. De nem így történt. Az egész vonalon a magyar számár aratta a legnagyobb dicsőséget. Berlin város díját is magyar számára nyerte meg, mert a legtöbb terhet — huzinczót mázsát — birt el. Az aranyéremmel pedig egy négyes fogatot tüntettek ki, mely hár szürke és egy pompás fekete magyar számár állott. A nálunk járt idegenek már régóta konstalták, hogy micsoda kiváló kvalitásai vannak magyar számárnak, de senki sem vette komolyan csak humorizáltak a dolgon. Berlinnek kellett fedezni a mi számárunk kiválóságát abból az alkalomból, hogy a Berlinben divatos kutya-fogati számár-fogatokkal akarják helyettesíteni. — A fedezés elég későn jött, mivel az automobil, arra van hivatva, hogy kiszorítson minden igás tot, nagyon is terjed. Ugy, hogy mire világgá n

A mai számunk híre, már nemsokára ki is szorul az utca forgalmából és csak mint hasonlat fog tovább élni az emberek képzeletében.

— **Kivégzés Kinában** *Kiaotschauban* a napokban két kínai rabot végeztek ki. A kivégzésről a következőket jelentik: A kivégzés napja alig virradt föl, mikor a hóhér, egy rendőr kíséretében, aki a kendőbe csavart kést vitte utána, a kivégzés helyén megjelent. Késsel ezután megérkeztek az áldozatok is katonák őrizete alatt. Nyomban hozzáfogtak a borzalmas eljáráshoz. A katonák összekötötték az áldozatok kezeit, lábait, mire a főbíró az ítéletet olvasta föl és az albiró pálcát tört fölöttük. Erre a hóhér éles késével leütötte az elítéltek fejét. Az elsőnél jól sikerült a kivégzés, de a másodiknál eltévesztette a kés az irányt és az áldozat csak hosszabb kínlódás után halt meg.

— **Szabadságra helyezett gyilkos.** *Prágából* jelentik, hogy az ottani esküdtszék előtt július hóban *Jellinek* Ferencz nevű bányamunkás állott, akit gyilkossággal vádoltak. Gyermekeit gyilkolta meg az emberi formájából kivetkőzött apa, mert nem tudta nézni, hogy éheznek az apróságok. Az esküdtszék azonban fölmentette a gyilkost. De a felsőbb bíróság a benyújtott semmisségi panasznak helyt adott és újabb tárgyalást rendelt el. Ma volt a tárgyalás és az esküdtek ismét nem bűnösnek jelentették ki *Jellinek*et, mire a törvényszék fölmentő ítéletet hozott.

— **Késelő férj.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Kemény-Zsigmond-utca 12. számú házlakói ma délelőtt izgalmas jelenetnek voltak a tanúi. *Gintisch* József munkásember késsel támadta meg a feleségét egy tizenhét esztendő fiatal asszonyt azért, mert nem akart neki pénzt adni. A férj iszákos ember, nem dolgozik és feleségének, ki mint cseléd szolgált, keservesen szerzett filléreiből fődözte mulatozásainak költségeit. Az asszony végre is megskálta a dolgot és ma kerekén megtagadta a pénzt. *Gintisch* erre kést rántott és feleségét össze-vissza szurkálta. Az egyik késszurás az asszony tüdejébe hatolt. Menten összesett. A szerencsétlent a mentők a Rókus-kórházba szállították, a késelő embert pedig a rendőrség letartóztatta.

— **A Japán-kávéház megnyitása.** Már majdnem teljesen elkészült az az exotikus kávéház, melyet *Braun* és *Schuh* nyitnak a József főherceg-ut és Szent László király-utca sarkán. A megnyitó szombatán délután egy órákor lesz ünnepélyesség mellett. A kávéház berendezése bizonyára meglepi a közönséget, színes, aranyos japáni festményeivel, japán stílusú faburkolatával és faragványaival. A munkákat ifj. *Czeiler* István asztalos, a festéseket *Glück* szobafestő készítette. A kávéházban már ma sok néző közönség gyűlt össze, mikor az érdekes tejuveges Auer-lámpákkal próbavilágítást tartottak.

— **Egy asszony balesete.** *Dán* Mária aradi lakosnőt súlyos baleset érte. A Kápolna-utczában belesett egy árokba, melyet vízvezeteki munkák miatt ástak, még pedig oly szerencsétlenül, hogy jobb lábát eltörte. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az árok előtt nem égett a szükséges lámpa s ez volt oka a balesetnek.

— **T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk,** hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadójavát érdeklő megbízásokat.

— **x— A Réthy-féle pemotefü-cukorka** a leg-hatásosabb szer mindennemű köhögés és rekedtség ellen. Számtalan elismerő nyilatkozat bizonyítja, hogy e kitűnő alkatrészekből készült, kellemes ízű cukorka kiváló tulajdonságainál fogva a legjobb eredménnyel használatik. Dobozonként 60 fillért kapható mindenütt. Megrendelhető a készítőnél, Réthy Béla gyógyszerárban, B.-Csabán is, ki 5 dobozt bérmentve küld 3 koronaért.

— **x— Vör és hus.** Mig a legtöbb vaskészítményt, mint labdacsepp stb. melyek sápkór ellen rendelve lettek, a betegek rosszul tűrték meg nem emésztették és így ezen betegek amny is meggyengült emésztését kedvezőtlenül befolyásolták, addig a *Vas-Somatoseben* új kitűnő erősítőszert birunk, mely a vasat természetes alakjában, tehát oly alak-

ban tartalmazza, mint a hogy a tápszerekben fordul elő. Minden ellenszere nélkül használják a betegek a *Vas-Somatose*t, mely a *Somatose* erősítő és a vas vérképző hatását egyesíti.

Általános magyar könyvkiállítás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, november 22.

A könyvnyomtatás feltalálóját, *Guttenberg* János születésének 500-ik évfordulóját az idén ünnepelte meg az egész művelt világ, első sorban hazája, Németország, és a legelsőknél élén szülővárosa, Mainz. Hasonló szándék vezérelte a magyar könyvkereskedők egyesületét, mikor ez évi augusztusi közgyűlésén *Wodianer* Artur, az egyesület alelnökének indítványára egyhangulag elhatározta, hogy *Guttenberg* születése ötszázadik évfordulójának megünneplésére általános magyar könyvkiállítást rendez.

Ezzel a határozattal jelét adta az egyesület önzetlen kulturális törekvésének, amely egész pályafutását jellemzi és méltóvá teszi a magyar könyvkereskedői kar képviselőit. Az egyesület minden leküzdendő nehézség dacára határozta el a kiállítás megtartását, csupán mert tudatában volt annak, hogy a kiállítás kulturális hatása elmaradhatatlan.

Az egyesület törekvése első sorban oda irányul, hogy a tervezett kiállítás ne csak a szak-körök, hanem a nagy közönség igényeinek is megfelelő, tanulságos volta mellett, vonzó és a laikusok figyelmének és érdeklődésének leköltésére is alkalmas legyen.

A kiállítás lehetőleg teljes képét fogja adni annak, hogy minő volt első születésekor, hogyan fejlődött a századok folyamán és minő hatalmasság ma már: a magyar nyomtatott könyv. A kiállítás ennél fogva két fő részre fog oszlan: a történelmi és a modern kiállításra.

A történelmi részét a kiállításnak a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősege, a magyar nemzeti múzeum igazgatósege és az iparművészeti múzeum igazgatósege rendezi. A modern kiállítást a magyar könyvkereskedők egylete.

Ily módon nemcsak a könyv- és könyvnyomtatás fejlődésének külsejét fogja bemutatni ez a kiállítás, hanem valósággal szemmel látható, hogy úgy mondjuk — testet öltött irodalomtörténet lesz. És valamint a könyv érdekességét nagy mértékben emeli a dis kötés és az illusztráció: aképen gondoskodnak a kiállítás külső díszéről és illusztrálásáról is, amennyiben bemutatja lehetőleg teljes sorát az irodalom terén működött vagy jelenleg is működő szellemi előkelőségeinknek képekben, szobrokban fényképekben; valamint bemutatja kiválóbb íróink kézíratait is.

A kiállítás vonzóerejének és tanulságos voltának fokozására elhatározta az egyesület, hogy felolvasások tartására kéri fel az írói és tudományos világ legkiválóbbjait. E felolvasásokat a kiállítás helyiségeiben fogják, lehetőleg minden héten egynéhányszor megtartani.

A kiállítás 1901. márcziusában és áprilisában lesz a Magyar Iparművészeti Múzeum palotájában.

Ma délelőtt pedig legelőkelőbb könyvkiadóink értekezletre gyűltek össze a Drexler-vendéglő főemeleti helyiségében, *Hoffmann* Alfréd elnöke alatt, hogy a közelebbi teendőket megbeszéljék. *Wodianer* Artur alelnök adta elő a kiállítás tervezetét, melyet főntebb ismertettünk. Részletes tanácskozás után a megjelentek elfogadták a tervezetet, kötelezték magukat az anyagi és erkölcsi támogatásra. Elhatározták, hogy lépéseket tesznek a bécsi udvari múzeumban levő számos és értékes magyar nyomtatvány megszerzésére.

Végül a kiállítás ügyeinek vezetésére a következő bizottságot küldték ki: *Hoffmann* Alfréd elnök, *Wodianer* Artur előadó, *Benkő* Gyula, *Emich* Gusztáv, *Gerő* Lajos, *Révai* Mór, *Wolfner* József, *Zilahy* Simon tagok. Ez a bizottság érintkezésbe lép a történelmi rész rendezőségével, és ezzel egyöntetűen, együtt intézi a kiállítás további rendezését. A bizottság főtitkára *Ranschburg* Viktor, titkár *Zilahy* Dezső lett.

MULATSÁGOK.

(=) **Katalin-estély.** Az új-aradi Dalos-kör november 24-én a Martini-féle sörcsarnok nagy termében ének, zene és tánczczal összekötött Katalin-estélyt rendez. Kezdeté 8 órákor. A zenét *Erdélyi* Antal aradi zenekara szolgáltatja.

(=) **Mulatság Világoson.** A világosi Mária Rózsafüzér-egylet f. hó 24-én a Mátyás király vendéglő nagytermében a létesítendő szegények-háza javára jótékony czélú zártkörű táncvigalmat rendez. A rendezőség a siker érdekében buzgón fáradozik.

NAPIREND.

November 23. Péntek. Róm. kath. naptár: Kelemen. — Protestáns naptár: Kelemen. — Izraelita nap ár: Kiszlev. Ros. Chodes. — Görög-keleti naptár (november 10.): Oreszt vértanú. — A nap két 7 óra 2 perczkor, nyugszik 3 óra 58 perczkor. — A hold két 7 óra 57 perczkor, nyugszik 4 óra 58 perczkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órákor 764.2 milliméter, délután 2 órákor 762.5 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órákor C° + 9.1, délután 2 órákor C° + 12.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órákor DK. 8, délután 2 órákor DK. 5. — Felhőzet reggel 7 órákor borult, esik, délután 2 órákor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Boros, helyenként csapadék, később derülés, hősüllyedés.

Szabadságharozó emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsény-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekléy-múzeum helyisége mellett ülésterem.

November 24. A Kölcsény-egyesület hangversenynyel egybekötött fölolvás-estélye délután 4 $\frac{1}{2}$ órákor (Városház.) — Körörvosválasztás Borosheben. — Az Aradvidéki Tanító-egylet aradi fiók-bizottságának ölése délután 4 $\frac{1}{2}$ órákor (Templom utcai fiúiskola.) — Az aradi dalegylet Katalin-estélye (Kass-vendéglő.) — Az aradi szabadelvűpárt végrehajtó-bizottságának ülése délután 5 $\frac{1}{2}$ órákor (Fehér Kereszt.) — Az új-aradi Daloskör Katalin-estélye (Martini-sörcsarnok.) — A világosi Mária-Rózsafüzér-egylet táncvigalma (Mátyás király-vendéglő.)

November 25. Műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság Buttyinban (Korona-szálló.) — A cs-palotai közegyi tanítótestület hangversenynyel és fölolvással egybekötött táncmulatsága (Községháza.) — A soborsini önkéntes tüzelő-egylet műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Arany Szarvas.)

KOZGAZDASAG ES KÖZLEKEDES.

— **Uj helyi személy-díjszabás életbeléptetése.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalain 1901. január hó 1-én új helyi személy-díjszabás lép életbe, melybe az 1897. év január hó 1. napjától érvényben állott hason díjszabás I. II. pótlékaiban foglaltakon kívül új podgyász díjszabás vétetett fel. Ezzel az 1897. év január 1-én életbe lépett személy-díjszabás I—II. pótlékaival együtt érvényen kívül helyeztetik. Az új helyi személy díjszabás az aradi és csanádi egyesült vasutak főpénztáránál Aradon, valamint összes állomásai után 2 koronaért kapható. Aradon, 1900. november hó 18. Az igazgatóság.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 22.

Délitőzsde. Buzakinálát sürgős, vételkedv igen gyöngye. Nyugodt irányzat mellett 21,000 métermázsza került forgalomba. változatlan áron. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Malmok tartózkodóak. Időjárás esős.

Zárul 12 órákor:

Buza 1901. áprilisra	7.56—7.57
Buza októberre	7.72—7.73
Rozs 1901. áprilisra	7.23—7.24
Zab 1901. áprilisra	5.58—5.60
Tengeri 1901. májusra	5.03—5.04
Repce októberre	—

Zárul 5 órákor:

Buza 1901. áprilisra	7.56—7.57
Buza októberre	7.74—7.75
Rozs 1901. áprilisra	7.21—7.22
Zab 1901. áprilisra	5.58—5.59
Tengeri 1901. májusra	5.01—5.02
Repce októberre	12.95—13.05

Zárul 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	657.—
Magyar hitelrészvény	670.50
Leszámlolóbank részvény	428.—
Rima-Murányi vasmű részvény	487.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	657.50
Közuti vasut	590.—
Városi villamos vasut részvény	270.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 96 — 98 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 96 — 97 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 96 — 98 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 200 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 93 — 95 fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm sulyban 92 — 93 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 90 — 92 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillerekben értendők. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vetetik irányadónak.

Sertéslétszám. November 19-én volt készlet 35613 darab, november 20-án főlhajtott 501 darab, november 20-án elszállított 399 darab, novemberr 21-én maradt készletben 35715 darab. Uztet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árf- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. november 22.

Magyar aranyjárdék 40/0	96.05
Magyar koronajárdék 40/0	90.30
Magyar arany 1/2%	99.50
Magyar ezüst 1/2%	99.25
Magyar keleti vasút	98.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	90.75
Magyar italmegváltási kötvény	98.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	164.50
Tiszasabályozási és szegedi kölcsön	140.—
Osztrák papírbárdék	98.—
Osztrák járdék ezüst	97.75
Osztrák járdék arany	95.50
Koronajárdék	98.—
1860-iki államsorsjegyek	133.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1690.—
Magyar hitelbank részvény	670.50
Osztrák hitelintézet részvény	659.—
Osztrák-magyar államvasút	657.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi márka	117.65
London	240.65
Páris	95.85

REGENY-CSARNOK.

A kétlelkű ember.

— Regény. —

Írta: Groller Balduin.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Izabé.

(Folytatás.)

[34]

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

A becsületes Schmidt Ferencz szorgosan munkálkodott. Lőrincz nem is győzte őt Scarpi előtt dicsérni.

— Így kell a dolgokat előkészíteni — mondotta Lőrincz Scarpinak — a fődolog az, hogy úgy intézzünk mindent, hogy később aztán szemrehányást ne tegyünk magunknak valami hibaért. Ha aztán mégis rosszul ütne ki a dolog, hát akkor nem segíthetünk magunkon.

Schmidt Ferencz tervszerűen intézte dolgait. A két nagy pénzszerény azonban sok fejtörést okozott neki. Habár bizott is Lőrincz hatalmas erejében, mégis belátta, hogy egy éjszaka nem győzheti meg mind a kettőt. Aztán meg egyet feltörni, a másikat meg érintetlenül hagyni — bolond dolog, sőt vétek lett volna. Aztán még valami, amit meg kellett fontolni. Azokban a szerényekben nincs ám mindig sok pénz. Ha csak kis pechük van és épp oly napot csipnek meg, mikor üres a szerény, vagy még bosztantóbb: az üreset törlik fel és a telit nem bántják — ez még gondolatnak is borzasztó!

A dolog nagy gondot okozott neki. Nagyon sok, fontos dolog volt, mit még ki kellett deríteni és hiányzott hozzá az alkalom. Első sorban vegyük a dolog technikai oldalát. Képes lesz-e Lőrincz arra, hogy e szerények vastag falai-

val megküzdjön? Az eljárás meg lenne egyszerűsítve, ha a kulcsok birtokába lehetne jutni. De pénzszerények kulcsait nagyon őrzik, ezeket nem igen lehet eltulajdonítani. És ha sikerülne is a kulcsok ellopása, a lopásnak akkora, mikor a kulcsok eltűnését fölfedezték már meg kellett történnie. Mert a kasszakulcsokra naponta szükség van és eltűnésük nyomban észrevétetik. És feltéve, hogy meg lehet szerezni e kulcsokat, az operációra csak egy estéjük maradna. Mert másnap reggel már okvetlen fölfedeznék a kulcsok eltűnését és nyomban megtennék az elővigyázati intézkedéseket. És ha ez este csak kevés pénz volna a kasszában és nem annyi, amennyit reméltek. Merj értékpapírokat nem akartak lopni, csakis készpénzt.

Erthető tehát, hogy a nagyon tisztelt Schmidt urat nagy gondok gyötörték. De nem vesztette el bizalmát és kötelességtudóan intézte továbbra dolgait. Az irodafőnöknél, Breuner urnál, már be volt vezetve, és nagyon jól tudta, hogy nála jó benyomást keltett. Felhasználta tehát ezt az alkalmat és amikor csak tehetett, anélkül, hogy föltűnést keltene, mindig megjelent az irodában, hogy ott apró sziveségek teljesítése által pozícióját erősítse.

Rövid idő múlva már alkalma volt a kasszakulcsokkal való eljárást megfigyelni, és hamar belátta, hogy ez emberek szemtelenül elővigyázatosok. Itt még a cég hivatalnokai sem tudott lopni, mert minden pénzszerénynek két kulcsa volt, a felső zárhoz a pénztáros kulcsai illettek, az alsókhöz a könyvelőé. És még ha ezek egyetértettek volna is egymással — az is hiábavaló lett volna, mert esti zárhat után a kulcsokat egy bádogszelenczébe helyezték, melyet Breuner ur zárt el, és amelyet egy szolgáló kíséretében személyesen vitt föl lakásába Breuner. Itt maradtak ezek az éj folyamán és reggel szolgáló hozta le ismét az üzletbe. Arról is értesült Schmidt, hogy Breuner éjszakára a kulcsokat rejtő kis dobozt tűzmentes pénzszerényében őrizte. Még ez is! Így tehát csak az volt lehetséges, hogy este a szolgától elveszik a kulcsot, mielőtt azt Breuner lakásába viszi, mely ugyanabban a házban volt. Nehéz dolog. Mert ha a szolgáló a rendesnél hosszabb ideig marad el, már gyanússá lesz a dolog.

Schmidt Ferencz mindezek dacára nagy buzgalommal dolgozott tovább is tervén és valljuk meg — szerencsével.

A szolgáló egyike megbetegedett hirtelen. Schmidt idejekorán értesült erről, úgy, hogy még mielőtt a helyettesítésre gondoltak, már is följárólta szolgálatát. Miután pedig már úgy is a házhoz tartozónak tekintették, minden további nélkül fölfogadták és mikor kiszült, hogy a szolgáló szolgálatképtelen lett, meg is erősítették állásában. A régi szolgát nyugdíjazták és helyébe Schmidtet vették föl.

Es Schmidt a becsületes, dolgozó szolgáló mintaképeül mutatkozott. Meglepően rövid idő alatt annyira beledolgozta magát az üzleti teendőkbe, hogy már mindent tudott és mindenről fölvilágosítást adhatott. Már hozzá is szoktak ahhoz, hogy mindenről őt kérdezzék meg, ha valami bizonytalan dolog merült föl a hivatalban és ami még fontosabb, mindent reá bízta. Viselete nagyon bizalomgerjesztő volt. — Dolgát pontosan végezte és nem beszélt sokat.

Különösen kedvelte őt Breuner ur, aki személyes szolgálattételre és felhasználta Ferenczet. Schmidt elleste szokásait és ahhoz tartotta magát. A kilincsek csak úgy ragyogtak, a főnök szobájában porszem sem volt látható; a czeruzákat szépen meghegyezte és úgy helyezte el az asztalon, ahogy ezt Breuner ur szerette.

Ferencz mindig körülötte volt. Urának szeméből olvasta ki ugyszólván kívánságait és még mielőtt kimondták volna — már teljesítette. Es Breuner ur ezek után bizonyosra vette, hogy Ferenczben oly emberre talált, aki ő érte a tűzbe is be tudna menni. Ferencz Breuner ur háztartásában is segédkezett, és a ház urnője, a szakácsné, a nevelőnő és a gyermekek is úgy vélekedtek, hogy benne kitűnő fogást csináltak.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— November 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Fehér József birtokos Seprős. — Faragó Akos birtokos Talpas. — Czimmer József utazó Szeged. — Schlésinger M. hivatalnok Temesvár. — Lindenbaum Lipót utazó Bécs. — Pick József utazó Bécs. — Schweiger Adolf kereskedő Pécska. — Stern Miksa utazó Brünn. — Wertheimer Theodor utazó Budapest. — Telcs Mór utazó Budapest. — Braun Simon utazó Bécs. — Reichold Henrik utazó Bécs. — Dr. Wagner Géza ügyvéd Budapest. — Kiss Odön utazó Budapest. — Rosenzweig P. utazó Brünn.

Központi Szálloda. Neugebauer Viktor min. tan. Budapest. — Weiss Mór kereskedő B. Gyula. — Büchler Károly igazgató Lippa. — Balázs Ignátz utazó Budapest. — Bodnár Lajos utazó Budapest. — Kán Hux utazó Bécs. — Tondo György utazó Bécs. — Kielhauser P. utazó Grätz. — Steberl Antal utazó Saatz. — König Fülöp utazó Budapest. — Hunyady Zoltán titkár Kassa. — Gross Bertalan kereskedő Battonya.

Vass Szálloda. Strasser Péter jz. Borosjenő. — Petrucz János jz. Seprős. — Bárdy József utazó Budapest. — Taussig Zoltán utazó Bécs. — Kraszofsky Mihály utazó Budapest. — Kaufman Jakab utazó Budapest. — Fuchs Vilmos utazó Bécs. — Brust Jakab utazó Bécs. — Piovati Emánuel utazó Bécs. — Biró Imre utazó Budapest. — Sraus Zsigmond utazó Budapest. — Horváth Kálmán utazó Budapest. — Groza János szentszéki titkár Nagyvárad. — Kaufman Károly kereskedő Pankota. — Raumbanszky Alajos birtokos Birkis. — Hirsch László hírlapíró Budapest.

Nádor szálloda. Oprean István gör. kel. lelkész Valkány. — Dr. Oprean Nyistor ügyvéd Nagy-Szt. Miklós. — Beles Gusztáv g. k. esperes Simánd. — Széll Pál kir. aljbíró Battonya. — Dr. Weisz Armin járási orvos Nagyhalmagy. — Nemes Zoltán ügyvéd V. Hunyad. — Vengröschel Sándor fakereskedő Budapest. — Dr. Grozda Aurél ügyvédjelölt Simánd. — Weisz Ignátz kereskedő Almás. — Róth Sándor kereskedő N. Kerülő. — Sperhanzl Ferencz vendéglős Szemlak.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este —	Gyorsvonat délelőtt 8.23
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat d. u. 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesről szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

Városi színház.

Bérlet 54. sz.

Páros.

Pénteken, 1900. évi november hó 23-án:

A fekete dominó.

Vig opera 3 felvonásban. Scribe után fordította: Lengyel Dániel. Zenéjét szerette: Auber.

SZEMÉLYEK:

Lord Erfort . Nemes S.	Angéla . . . Rédei Szidi.
Fróf Juliano . Erczkövy K.	Brigitta . . . Parlagi K.
Massarena . . Eöry-Szabó.	Claudia . . . Tolnainé.
Gil Perez . . . Odry Lehel.	Ursula . . . Erdélyi E.

Kezdete 7 órákor.

13—1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1901. évben szükséges nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Kikiáltási ár: 100 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezártan szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és az árjegyzék a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évi november hó 26-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

11—1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1901. évben szükséges nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Kikiáltási ár: 56 dekgamos lagonként 10 fillér.

Bánatpénzül leteendő 300 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évi november hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

78—1900. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szín és bérház épület déli oldalának I. emeletén fekvő 4 számú étoszoba és megfelelő mellékhelyiségekből álló lakásnak folyó évi nov. hó 1-től 3 évre való bérbeadása iránt folyó év október hó 29-én 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 240 korona évi ér és 2 kor. havonkénti vizigyasztási díj.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az aján-

latot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évi október hó 22-iki üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

665/1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1901. évben szükséges nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerinti egységarak.

Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és az árjegyzék a tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

730/1900. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1901. évben szükséges nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Kikiáltási ár: 1.) 60%-os nyers korból kilogrammjáért 46 fillér.

2. 100%-os jegecz korból kilogrammjáért 1 kor. 86 fillér.

3. Hungária kreolin kilogrammjáért 76 fillér.

4. 100%-os clor mész kilogrammjáért 34 fillér.

5. Rudakban kénkö kilogrammjáért 24 fillér.

6. Kresyl mész kilogrammjáért 27 fillér.

7. A veres korból kilogrammjáért 10 fillér.

Bánatpénzül leteendő a 100 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van és ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

729—1900 gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évben szükséges nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Kikiáltási ár: az árjegyzék szerinti egységarak.

Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és az árjegyzék a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1900. évi november 12-én tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.
41064/II. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az északi főműhely lakóház telepén, a házakban, az utakon, udvarokban és kertekben összegyűlő szemét és trágya elfuvarozása munkák biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó bővebb adatok, valamint az ajánlati minta a pályázati feltételek, nem különben a szerződés tervezete az alólírott üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályának hivatalos helyiségében, Külső-Kerepesi-ut szemben a keleti pályaudvarral, a hivatalos órák, alatt megtekinthetők.

Jogérvényes és kötelező bélyegzett ajánlatok legkésőbb folyó évi november hó 24-én déli 12 óráig a jobbparti üzletvezetőség titkárságánál nyújtandók a következő felirattal:

„Ajánlat az északi főműhely lakóház telepén összegyűlő szemét és trágya elfuvarozására.”

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi november hó 23-ig déli 12 óráig 200 korona (azaz kettőszáz) készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunknál leteendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbbi 14 napnál nem régebbi árfolyama szerint, de a névértéket meg nem haladó értékben fogadtnak el.

Takarékpenztári betétkönyvek bánatpénzül nem tehetők le. Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak tartjuk fenn.

Budapest, 1900. évi november hóban.

A m. kir. államvasutak
budapesti-jobbparti üzletvezetősége.
(Utánnymás nem díjaztatik.)

Bármily színű haját

lehet 10 perc alatt szép feketére festeni a HAJÓS-féle

MELANOGEN-nel;

legjobb ólommentes, teljesen ártalmatlan hajfestőszer, ára egy adag egy frt.

TYÚKSZEM, SZEMÖLCS,

és mindenféle bőrkeményedés ellen a legbiztosabb hatású szer a Hajós-féle

ANAGALLIN,

— ára egy üveg 35 kr. —

NYILATKOZAT.

Igen tisztelt gyógyszerész Ur! Nem mulasztatom el, hogy ezuton is hálás köszönetemet fejezzem ki Önnek az Ön által feltalált „Anagallin“-ért, melynek rövid használata után sikerült kellemetlen szemölcsöimeitől megszabadulni. Különböző szerekkel már évek óta próbálgattam eredmény nélkül, míg az most végre az „Anagallin“-nal sikerült. Fogadja érte ismételt köszönetemet. — Arad, 1900. okt. 27-én. Vidor Sándor.

Fenti szerek kaphatók csakis a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Singer, Vibrating,

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító-műhelye.

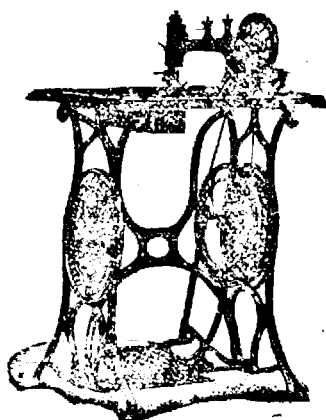
Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 7. sz.

Telefon sz. 96.

Telefon sz. 96.

Singer
varrógépek
32 frt.5 évi
jótállás
mellett.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely, kerékpárok alanyozása és zománcozása. Villany csengő, telefon, tűz és vészjelzők berendezése, **varrógépek** ipari és családi használatra dus választékban raktáron.

Gritzner, Minerva.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Kerékhajós, Wehler és Wilson D. 12-ös,

Zálogczédulákat,tört aranyat, ezüstöt és mindennemű
ékszertárgyakata legmagasabb árban megvesz
vagy ujakka áteserél: 2983**DEUTSCHIZIDOR**

órás, ékszerész, Templom-u. Minorita-palota.

Ugyanott mindennemű ékszertárgyak,
arany és ezüstművek alkalmi bevásárlások folytán a legjutányosabb árban kaphatók. 2X

Alólirottál egy anyakönyvvezető-
helyettesnek kinevezhető s a jegyzői
teendőiben jártas

irnok

folyó hó végével

alkalmazást nyerhet,

havi 40 korona fizetés s mosás és
ágyneműn kívüli ellátás mellett

Fakert, 1900. nov. hó 21.

3184

Rácz Márton,
körjegyző.**Aradi Louvre**

férfi-divat, cipő és kalap raktár

Aradon, Andrassy-tér 15. sz.

T. cz.

3176

Van szerencsém értesíteni, hogy a
fenti czim alatt egy

uj raktárt

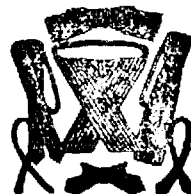
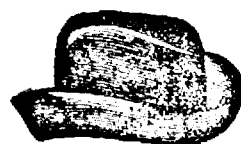
létesítettem, melyet kizárólag fi-
nom és jó minőségű árukkal du-
san felszereltem.

Midőn ezen vállalatot b. jóindu-
latába és kegyébe ajánlom és a
**legjutányosabb kiszol-
gálásról** biztatlom, maradok

kiváló tisztelettel

Márkus Lajos.

Telefon 324.

Fuvarozásokat

a vaspályához és vaspályától, olesó díj
tétel mellett elvállalnak

Tenner és Buchsbaum

nagyfuvarosok.

Fa- és szénszállítások

előnyben részesülnek.

3185

Iroda Fő-út 22. ♦ Telefon sz. 175.